

Mare

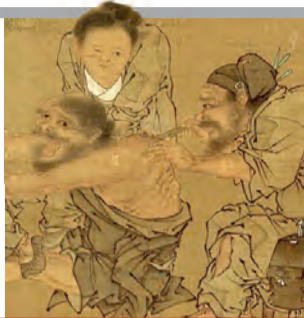
'Bij de Heere is niets onmogelijk'

Pagina 6 en 7

Studenten verbannen van academie: 'Wit-Rusland is ook Europa!'

Pagina 8

Opmars van traditionele geneesmiddelen. 'Er ligt een enorme markt open'

Pagina 9

Klimmen zonder touw, surfen op sneeuw en andere avonturen

Pagina 11

'Verrrdomd, die koets is een cabwwrrriooo'

3 Oktober met rector en Leidenaar Carel Stolker

Leidens ontzet is een 'krankzinnig leuk' volksfeest, aldus rector magnificus Carel Stolker. *Mare* vierde het met hem mee. 'Nu gaan we een korenwijnje plonzen.'

DOOR VINCENT BONGERS

'Kom erin, man,' zegt Carel Stolker (1954) als hij dinsdagochtend om kwart over zes de voordeur opent. Er brandt alleen licht in de gang en in de keuken. 'Mijn vrouw Anneke sluit later aan. Zij is gisteren nog de stad ingegaan. Ik ben na de taptoe mijn nest in gedoken. Heel lang in het café hangen en dan kwart voor zes op: dan wordt het lastig om zo meteen helder op het bordes te staan en de liedteksten er nog goed uit te krijgen.'

Er staat een lange dag op het programma: de rector magnificus van de universiteit maakt traditioneel deel uit van de 3 Oktober Vereniging die 'het Feest der Feesten' organiseert: Leidens Ontzet.

'Het is een volksfeest waarvan je de invulling nooit van tevoren had kunnen bedenken. Het koraal begon bijvoorbeeld met een paar honderd man die liederen zongen. Dat is uitgegroeid tot een enorme massa. Commissarissen in jacqueten met hoge hoeden die door de stad lopen en zich laten toejuichen door de Leidse bevolking en zich op het bordes van het stadhuis laten toezingen door een menigte - tamelijk gek, maar het werkt.'

Hij wandelt naar de spiegel in de gang, strikt zijn das en pakt zijn hoge hoed. Hij wijst naar de initialen in de binnenkant: P.S. 'Piet Stolker. Het is de trouwhoed van mijn vader: Het is wel een aardige gedachte dat ik die nu op heb.'

'Wacht,' roept de rector, vlak voor vertrek. 'Mijn paraplu. Ik heb al mee-

gemaakt dat het keihard regende en ik mijn plu was vergeten. Dan sta je te soppen in het Van der Werfpark, en loop je de hele dag rond op doorweekte schoenen.'

Even later fiets hij over de Breestraat richting het stadhuis. 'Dat zijn de echte helden,' wijst hij naar de drukte van doorwaakte feestvierders bij steakhouse Sinaï. 'Die gaan zo in een keer door naar de reveille.'

Na een korte begroeting met Joke van der Poel ('Zij is gepensioneerd koffiejuffrouw bij Rechten en breidt geweldige 3 Oktober truien: ik heb er een waar "hutspot en klapstuk" op staat) vist hij zijn rectorenketen uit een linnen tasje met universiteitslogo. 'Die hoor je eigenlijk alleen met toga te dragen. Maar anders oog ik straks in dat koetsje wat kaal naast de voorzitter de Vereniging en de burgemeester, die ook een ketting dragen. Dan zitten de geketenden bij elkaar.' Zijn paraplu geeft hij onder-tussen af aan rechtenprof en fanatiek ontzet-vierder Rick Lawson. Zijn reactie: 'Ik duik altijd precies op tijd op om iets aan te pakken van de baas.'

'Kom, het bordes op,' zegt Stolker iets voor zevenen. In de rij bestuursleden hem volgt, klinkt de nodige twijfel: 'Hoe is het met de zangstem?' 'De teksten zitten er wel redelijk in, geloof ik.'

De fanfare zet het Wilhelmus in. De hoeden gaan af. Brandweermannen, politieagenten en militairen salueren. De grotendeels rood-witte menigte op het plein galmt mee. Burgemeester Henri Lenferink draagt een ambtskostuum uit het einde van de negentiende eeuw, compleet met steek en sabel. 'Goedemorgen Leiden,' spreekt hij de massa toe. 'Hebben jullie zin om te zingen?' 'Jeuuuuuhhhhhhhhhhh', schreeuwt het plein. Dan begint het te hozen. Op het bordes klappen zwarte paraplu's

open. Beneden zwaaien de rood-witte varianten heen en weer. *Het Geuzenlied* wordt keihard ingezet alsof zo de bui kan worden verdreven.

Na de reveille grijpen veel zangers al naar de eerste haring met uitjes. 'Neuh, daar is het nog wel wat vroeg voor,' vindt Stolker. 'Ik pak wel een broodje met kaas. Wel Leidse natuurlijk.'

'Ik moet zo dat koetsje in, daarmee rijden we naar het Van der Werfpark voor het koraal.' Als het weer begint te regenen, trekt de koetsier een overkapping over de notabelen heen. 'Verrrdomd,' roept een toeschouwer vanaf de stoep. 'Het is een cabwwrrriooo.'

Onderweg wijst Stolker naar een emmer in de koets. 'Tijdens de optocht krijgen we straks zoveel bier aangeboden. Die kun je onmogelijk allemaal opdrieken, want dan ben je meteen teut. Die gaan dus hierin.'

Stolker, Lenferink en het Verenigingsbestuur staan voor het beeld van burgemeester Van der Werff en kijken uit over een rood-witte zee. 'Ik ken de tekst van *Leiden, stad van mijn hart* niet uit mijn hoofd,' zegt dirigent Wim de Ru en hij bladert wat in zijn paperassen. 'Boooooeh', brult de menigte, onmiddellijk gevolgd door gejuich als het lied toch wordt ingezet.

Hubert Mooiman (20, klassieke talen) scrollt op zijn smartphone langs de teksten. 'Met het klassieke talendispuut M.F. wilden we dit een keer meemaken,' zegt hij. Louise van der Vlugt (18, klassieke talen) heeft zelfs alle liedjes uitgeschreven op papier. 'Ik heb geen printer en ben een paar uur bezig geweest, maar ik heb de muziek erbij gezocht. Door de regen begint de inkt op het papier inmiddels wel flink uit te lopen.'

> Verder lezen op pagina 4

Rector magnificus Carel Stolker om zeven uur 's ochtends bij de reveille, de uitdeling van haring en wittebrood in De Waag, en onderweg in de koets, samen met burgemeester Henri Lenferink. 'Even rustig beginnen, zo meteen krijgen we nog bier bij Minerva.' Foto's Taco van der Eb

Migratie is goed voor wetenschap

Migratie verhoogt de impact van wetenschap, suggereert een analyse van citatiescores. 'Trumps *travel ban* is schadelijk.'

Pagina 3

Hoe fout is taal als 'me moeder'?

Vellah Bogle van de website Taalvoutjes peilt de grootste taalergernissen. 'Wat is fout: "me moeder" of "ik irriteer me"?'

Pagina 3

Baudet 'verstoord' door docenten

Studenten van de faculteit Geesteswetenschappen zijn boos op enkele docenten. Die 'verstoorden' een bijeenkomst met Thierry Baudet.

Pagina 5

Aanvraag beurzen anders aangepakt

Wetenschapsfinancier NWO neemt maatregelen om de hoge druk rond het aanvragen van onderzoeksubsidies te verlagen.

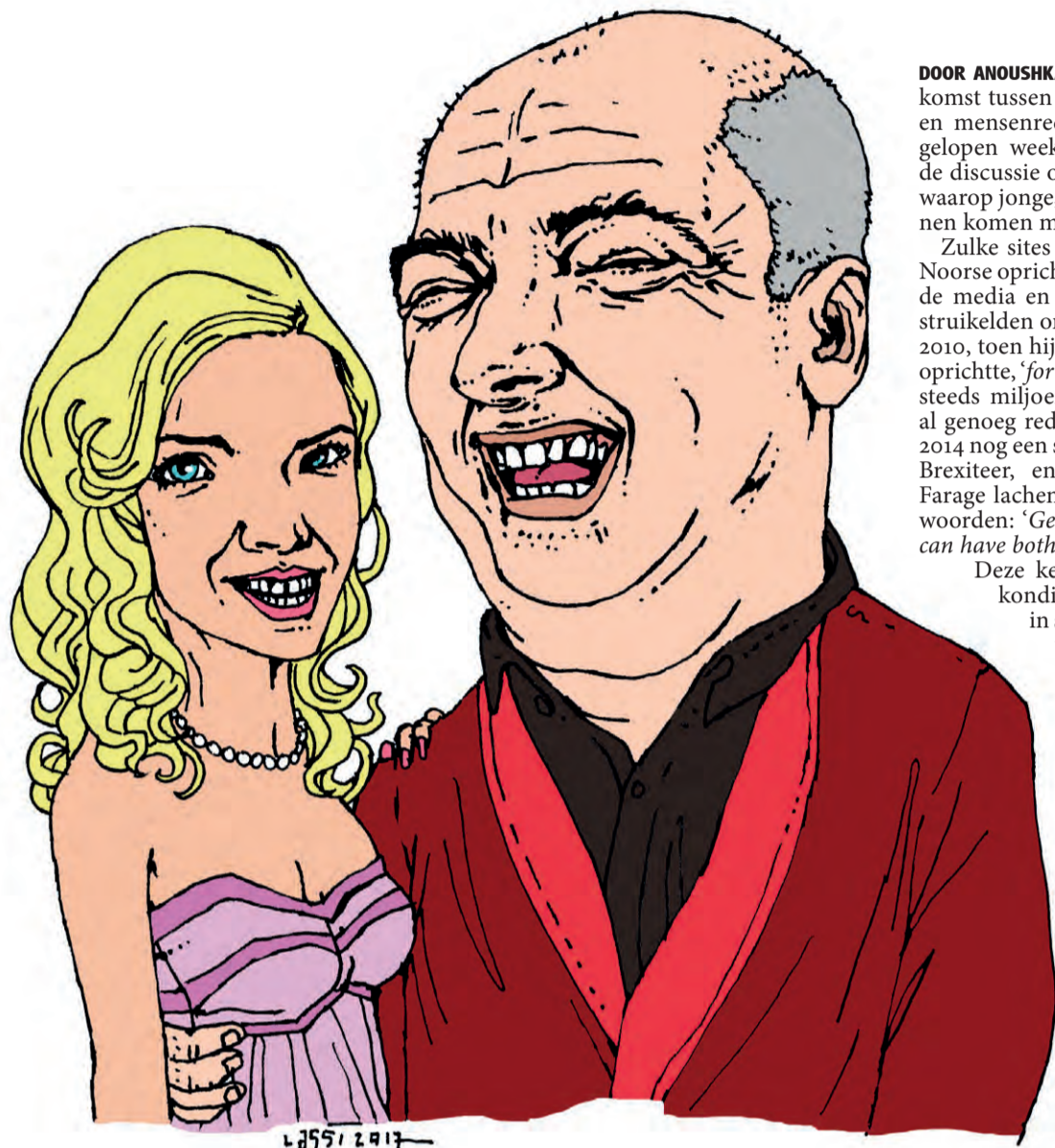
Pagina 5

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Gij zult moraalridderen

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Wat is de overeenkomst tussen SGP-Kamerlid Kees van der Staaij en mensenrechtenorganisaties? Ze stonden afgelopen week samen op de barricades tijdens de discussie over datingsite *Rich meet Beautiful*, waarop jonge, mooie *sugarbaby's* in contact kunnen komen met rijke, oudere *sugardaddy's*.

Zulke sites bestaan natuurlijk al langer, maar Noorse oprichter Sigurd Vedal zorgde ervoor dat de media en commentatoren over elkaar heen struikelden om er iets van te vinden. Net als in 2010, toen hij vreemdgangersite Victoria Milan oprichtte, 'for confidential affairs'. De site, die nog steeds miljoenen gebruikers heeft, was *an sich* al genoeg reden voor ophef. Vedal gooide er in 2014 nog een schepje bovenop door UKIP-leider, Brexiteer, en vermeend vreemdganger Nigel Farage lachend op de affiches te zetten, met de woorden: 'German wife? British mistress? Now I can have both!'

Deze keer hoefde hij alleen maar aan te kondigen dat hij campagne ging voeren in studentensteden om mooie studentes te redden van een gruwelijke studieschuld. Moesten ze alleen even overgehaald worden om te daten met een rijke, oudere man.

Maar was de campagne überhaupt gericht op studentes? Er staat geen knappe man met een *fabulous lifestyle* op het billboard. Een analfabeet zou geen verschil zien tussen RMB-affiches en de reclames voor erotische telefoonlijnen die 's nachts op RTL worden uitgezonden. De woorden zeggen 'Hé studenten!', maar afgebeelde net-niet-ontblote borsten zeggen: 'Mannen, deze gewillige dames willen JOU'.

Media-aandacht was hoe dan

ook gegarandeerd. Noorse zakenman 1, maatschappij 0. Niemand die boos zou opspringen als de reclame gericht was op oude, rijke mannen, ook al worden die óók oppervlakkig afgebeeld in de campagne. Hij koos voor de, zogenaamd, kwetsbare groep: jonge vrouwen die door het draconische leenstelsel verleid zouden worden hun lichaam voor geld te verkopen.

De link tussen seks en geld ligt er zo dik bovenop dat mensenrechtenorganisaties waarschuwen voor verkapt prostitutie (2-0). Daarnaast suggereert het een man-vrouwverhouding uit de Middeleeuwen, dus protest uit de feministische hoek is ook niet verbazingwekkend (3-0). Daar kwam ook weerwoord op, want vrouwen mogen natuurlijk gewoon zelf beslissen wat ze met hun lichaam doen (4-0).

In deze ophef konden talkshows als *Pauw* er ook wat mee, bijvoorbeeld door Kees van der Staaij tegenover de bazin van een escortbedrijf zetten (5-0). Daar kreeg hij ruimte om vrouwen helemaal op zijn eigen manier te objectiveren. 'Jonge meiden,' zei hij, vergetend dat het om volwassen vrouwen gaat, 'geef je schoonheid niet weg voor een zak geld.' (*Ieuw.*)

Zo bleek maar weer: Van der Staaij jennen is de beste manier om aandacht te krijgen voor je site. Dan weet je tenminste zeker dat hij aan komt geracet om aan tafel bij *DWDD* de ongerepte maagdelijkheid van jongvolwassen vrouwen en de heiligheid van het huwelijk te verdedigen. En dat tegenover hem mensen zitten die uit angst om geassocieerd te worden met SGP-moraalridderij pleiten voor vrije seksualiteit. Het is een *foolproof* methode om het hele land over *sugardaddy's* en vreemdgaan aan het praten te krijgen.

Dat de campagne in België is stilgelegd, maakt Vedal helemaal niet uit. Het doel is namelijk al bereikt. Terwijl media, talkshows en *influencers* non-stop over *sugarbaby's* discussieerden, leunde hij achterover, met eurotekens in zijn ogen. Misschien stuurt hij Kees nog een cheque. Die heeft hij wel verdiend.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Melle Peters (stagiair) m.t.peters@umail.leidenuniv.nl
Medewerkers
Fernke Blommaert · Mattijn de Groot · Holger Gzella ·
Monica Preller · Marit de Roij · Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) · Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) · Dr. Hans Vollaard (secretaris) · Maxim Allaart ·
Asel Arynbaeva · Joline Cramer · drs. Bart Funnekotter ·
Marlou Grobben · drs. Malou van Hintum · mr. Folkert
Jensma · Josephine Say · Prof. dr. Nico Schrijver
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m
juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd
krijgen door €35 over te maken op IBAN
NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden
(o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en
vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres
te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl.
Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het
studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending
redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272.
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende
nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag
16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Tentamen-ergernissen

Een van de meest verbijsterende momenten die ik als student heb meegemaakt, vond plaats op een tentamen. Het was een meerkeuzeopdracht bij een geschiedenisvak. Nietsvermoedend las ik de vraag: "Welk van de volgende rijtjes voorwerpen zou er *niet* in zijn geheel gevonden kunnen zijn bij opgravingen uit het West-Frankische Rijk?" Optie a, b, c en d waren lange opsommingen van mogelijke artefacten. Ik herinner me dat ik enige tijd verbouwereerd naar de vraag heb zitten staren. Werd er echt van me verwacht dat ik wist of West-Frankische boeren hun land met ossen of paarden bewerkten en welke vorm de munten hadden waarmee ze betaalden?

Om deze vraag, die over elk van de behandelde rijken en stammen had kunnen gaan, te kunnen beantwoorden, had ik zeker dertig pagina's woord voor woord uit mijn hoofd moeten leren. Dat leek me wat veel van het goede. Toch blijken docenten daar anders over te denken. In de loop der jaren heb ik talloze tentamens gemaakt waar er enkel werd gevraagd naar het reproduceren van de opgegeven literatuur. In veel gevallen is het doornemen en opdrunen van de Powerpointslides al voldoende voor een mooi cijfer. Natuurlijk is feitenkennis belangrijk, maar wissel die dan ten minste af met een paar vragen die niet door een ijverige basisschoolleerling kunnen worden beantwoord.

Toppunten waren de mondelinge tentamens Russische leesvaardigheid, waar er niet getest werd of je een onbekend stuk tekst begreep, maar waar je een boek uit je hoofd moest leren om een willekeurige pagina letterlijk te vertalen. Russische teksten lezen leerde je er niet van, Nederlandse vertalingen stampen wel. En daar heb je later zo weinig aan.

Er zijn ook docenten die doorslaan naar de andere kant. Zo had ik dit jaar een tentamen dat bestond uit zeven brede essayvragen, waarvan je er zelf twee naar keuze mocht beantwoorden. De vrije school-experience. Zo'n opzet

zorgt ervoor dat je het tentamen niet meer hoeft voor te bereiden. De kans is immers klein dat je je geen van de antwoorden uit de colleges kunt herinneren. De docenten die dit soort tentamens in elkaar zetten zijn vaak ook de types die van tevoren weinig subtiel laten doorschemeren wat ze gaan vragen.

Een andere bron van ergernis betreft de normering. Er zijn grote groepen docenten die nog altijd niet ontdekt hebben dat het in Leiden volkomen legaal is om cijfers boven de acht uit te delen. Dit probleem speelt vaker op bij essays en werkstukken, maar ook bij tentamens komt het regelmatig voor dat alle cijfers tussen de vijf en de acht liggen. Eén onbenullig foutje gemaakt? Dan heb je meteen een 9,2. Meer dan de helft van de vragen fout beantwoord en geen idee waar het eigenlijk over ging? Gefeliciteerd, dat wordt een 5,8.

Dan zijn er nog de vele formuleringsfouten en andere slordigheden waar je je als student op tentamens doorheen moet slaan, om nog maar niet te spreken van beta-opgaven die bij nadere inspectie onoplosbaar blijken. Dit alles onder een tijdslimiet die ofwel veel te ruim, ofwel veel te krap is – maar dat weet je nooit van tevoren, dus begin je voor de zekerheid maar met een moordend tempo aan de eerste vragen. Ik heb ook een keer een tentamen gehad dat plotseling een kwartier voor de starttijd begon, omdat de docent unilateraal had besloten dat het Leids kwartiertje bij tentamens de andere kant op werkt.

Dus, docenten die dit lezen, geef dat tentamen nou eens de aandacht die het verdient. Vraag niet alleen naar kennis, maar ook naar inzicht en laat die meerkeuzevragen zoveel mogelijk achterwege. Een tentamen kan best leuk zijn als je er een paar interessante vragen in verwerkt. Denk er gewoon even goed over na. Dat doen wij ook als we het maken.

MARIT DE ROIJ is student geschiedenis en Russische Studies

Mensen

Amerikaanse demonstranten protesteren tegen de door president Trump afgekondigde travel ban. Foto Wikimedia Commons

071 - 527 ...

Taalvoutjes

Tijdens de Week van het Nederlands peilt Vellah Bogle, van de site Taalvoutjes, de grootste taalergermissen. 'Wat is fout: "me moeder" of "ik irriteer me"?'

Hoe is Taalvoutjes begonnen?

'Inger (Hollebeek, red.) en ik plaatsten allebei uit ergernis soms taalfouten op Facebook: kofschipfouten uit de Metro of De Telegraaf. Vijf jaar geleden begonnen we samen een Facebookpagina, voor vrienden en familie, als grap. Al ging het ons toen nog niet echt om grappige fouten. We waren juist best belerend, zo van: "Nou, NRC heeft het blijkbaar ook niet begrepen."

'Op een gegeven moment kregen we fans die we zelf niet kenden en langzamerhand begonnen steeds meer mensen iets in te sturen. We kregen tienduizend likes, honderdduizend, en nu hebben we er ruim 487 duizend.'

Van Facebookgrap tot succesvol bedrijf, dus?

'We hebben inmiddels een website met een hele redactie, maar die bestaat uit vrijwilligers. Zelf verdienen we er ook geen geld aan. We doen dit nog steeds in de avonden. Van onze boeken, scheurkalenders en spellen hebben we natuurlijk wel wat inkomsten, maar met zoveel pageviews gaat veel daarvan naar de servers.'

Wie z'n moedertaal spreekt, maakt geen fouten', zegt taalkundige Jan Stroop, die ook spreekt op de middag over irritante taal. Zijn jullie zelf nog steeds zo belerend?

'Jan heeft een punt. Hij schreef ook een column voor ons vierde boek. Veel mensen reageren op onze Facebookpagina dat iets zó moet, terwijl de taalregels sindsdien misschien wel zijn aangepast: "Maar zo heb ik het geleerd!" Niet voor niets de titel van het boek van Wouter van Wingerden, die ook bij de middag is. De taal is levend. We zeggen niet meer: *hebban olla vogala...*

'Toen ik Nederlands studeerde aan de Universiteit van Amsterdam vond hoogleraar Marita Mathijsen dat we ons erbij neer moesten leggen dat "hun hebben" over tien jaar normaal zou zijn. Dat was in 2000, dus helemaal gelijk kreeg ze niet, maar die ontwikkeling klopt wel. Toch vind ik dat je best bedenkingen kunt hebben tot iets is ingeburgerd. En ik vind nog steeds dat mensen de kofschipregels wel moeten kennen.'

Wat doe je zelf tijdens de middag over irritante taal?

'Een poll, zoals we iedere donderdag ook op onze Facebookpagina doen. Wat is fout: "me moeder" of "ik irriteer me"? Ik hoop een beetje te ontdekken wat mensen nou het allerirritantst vinden.'

Worden al jullie taalvoutjes al gebruikt door taalonderzoekers?

'Onderwijsuitgeverijen vragen of ze onze taalvoutjes mogen gebruiken als lesmateriaal. Docenten gebruiken onze voorbeelden sowieso veel. Maar we hebben nog geen verzoeken gehad om toegang tot onze algehele database. Volgend jaar willen we een academie starten met taallessen aan de hand van gemaakte fouten. Veel meer dan in regeltes stampen, geloof ik namelijk in visualiseren wat er fout gaat, bijvoorbeeld op een verkeersbord met: "Geld voor de hele straat..."

Wat is je favoriete fout?

'Fonetische fouten vind ik altijd heel leuk. Daaraan zie je goed hoe iets fout is gegaan. Een dikkepeerzaak, bijvoorbeeld. Of een kind met als lievelingslied: "Ken stap de file!". *Can't stop the feeling!* MVW

Instituut voor de Nederlandse Taal:

Irritante taal
Het Volkshuis,
woensdag 11 oktober, 15.00,
toegang gratis
Inschrijven via www.inl.nl

Wie vertrekt, maakt carrière

Migrerende wetenschappers worden vaker geciteerd

Migratie verhoogt de impact van wetenschap, suggereert een analyse van citatiescores. 'Trumps travel ban is schadelijk.'

DOOR BART BRAUN 'Ik grap vaak dat ik behoor tot de laatste groep onderzoekers die Spanje uit vrije wil verliet, in plaats van uit noodzaak', vertelt Rodrigo Costas. Hij werkt voor het Leidse Centrum voor Wetenschap- en Technologiestudies (CWTS), het instituut dat zich bezighoudt met wetenschappelijk onderzoek naar wetenschappelijk onderzoek. In met cijfers onderbouwde commentaar in *Nature* van deze week schrijft hij over migratie in de wetenschap.

Costas en zijn mede-onderzoekers keken naar de auteurs van artikelen in de *Web of Science*, een gro-

te databank van wetenschappelijke artikelen. Van de meeste auteurs is vastgelegd waar ze werken: bij welk instituut, en in welk land. Als iemand bij een publicatie een ander land heeft staan bij een eerder stuk, dan is de auteur dus geëmigreerd.

Slechts een minderheid van de wetenschappers doet dat. Tussen 2008 en 2015, de jaren uit de steekproef, wisselde slechts 4 procent van de wetenschappers van land. Dat lijkt weinig, zelfs als je snapt dat Nederlandse onderzoekers sneller de grens over moeten omdat in een klein land de grenzen dichterbij liggen.

'De productie in de wetenschap is ongelijk verdeeld: veel mensen schrijven maar een paar artikelen, en de groep die veel schrijft, is klein. En als iemand maar weinig schrijft, dan is de kans dat wij een migratie

osporen ook kleiner.'

De groep is klein, maar wel belangrijk. Nobelprijswinnaars zijn opvallend vaak migranten, en de honderdduizenden die samen de reizende vier procent opmaken scoren ook gemiddeld meer citaties dan hun thuisblijvende landgenoten. Afhankelijk van waar ze precies vandaan komen, kan dat zelfs 2,7 keer zo vaak zijn. Komt dat doordat ze naar een plek met betere mogelijkheden reizen, of omdat alleen de slimste en meest gedreven onderzoekers migreren? Costas doet daar geen uitspraken over: 'We hebben niet onderzocht wat hier de kip is, en wat het ei.'

Opvallend: twee derde van de migrerende wetenschappers verbonden aan een instelling in het thuisland. Costas: 'Dat is het meest nieuwe aan onze studie. Discussies

over migratie van onderzoekers gaat meestal in termen van *Brain Drain* of *Brain Gain*. In werkelijkheid is het ingewikkelder: er is *Brain Circulation*: sommige wetenschappers keren terug naar hun vaderland, en er komen ook wetenschappers uit andere landen. En iemand die geëmigreerd is, kan nog steeds bijdragen aan de wetenschap thuis, door samen te werken met achterblijvers.' Ook Costas deed dat: één van zijn co-auteurs werkt in Spanje.

Omgekeerd is een maatregel die de circulatie van wetenschappers tegengaat, juist onhandig. 'Zo'n travel ban als Trump heeft ingevoerd, is schadelijk voor de wetenschap in de VS, en voor de wetenschap als geheel. Ook de Brexit, die het reizen van en naar Groot-Brittannië bemoeilijkt, beschadigt het wetenschappelijke systeem.'

Frutti di Mare

Geen politiek, maar lekker eten

DOOR MELLE PETERS 'I'm here for the food', zegt Dowooh Kang (19, international studies) uit Korea. Terwijl hij zich tegoed doet aan een bakje vol baklava, wijst hij naar Alienna Kahlie (19, liberal arts sciences) uit Duitsland. 'And because she asked me.'

'Noo!' antwoordt Kahlie. 'You also wanted to go right?'

Kang: 'Yeah, but only after you texted me on Facebook.'

Kahlie: 'I was bored and needed to get out of the house. This event was my

way out.' En dus zijn ze op deze regenachtige zaterdagmiddag samen naar de pop-up Oosterse markt in het Museum van Oudheden gekomen.

Op het podium voor de tempel van Taffeh geeft het Mehmet Polat Trio een concert weg op exotische instrumenten met moeilijke namen. Terwijl de oosterse muziek door de hal klinkt, begeven de bezoekers zich langs talloze kraampjes waar hapjes, zeepjes en schalen worden verkocht uit landen zoals Iran, Marokko en Turkije. Verderop worden

lezingen gegeven door onder meer schrijver Kader Abdollah of zijn er workshops als 'De verrassende gezichten van Marokko'.

De Leiden University Centre for the Study of Islam and Society (LUCIS) organiseert dit jaar voor de tweede keer de Midden-Oosten Cultuurmarkt in het Museum van Oudheden.

Burak Fici (28 jaar, Midden Oosten studies) heeft het evenement georganiseerd. 'Vorig jaar hielp ik er ook aan mee en ik vond het zo leuk dat ik het nu weer wilde doen. Het is ook echt een succes, de mensen zijn blij. Je ziet hier Saoediërs en Syriërs gewoon gezellig met elkaar praten terwijl die landen eigenlijk in oorlog zijn.'

Waar LUCIS zich met name bezighoudt met de academische wereld spreekt dit event juist allerlei groepen aan. 'Ik hou niet zo van het onderonsje. Er verandert niet zoveel als steeds dezelfde groep mensen met elkaar in gesprek gaat. Het is juist leuk dat de gewone Leidenaar hier naar binnen kan lopen en verrast wordt door het lekkere eten en de gezelligheid in plaats van de negatieve stereotypering die vaak om het Midden-Oosten hangt.'

Die negatieve stereotypering merkt Fici zelf ook. 'Ik ben Turks en toen de rellen in Rotterdam waren werd ik daar-

over telkens in politieke discussies betrokken.' Hij gebaart met zijn handen naar de smeltkroes van culturen in het Museum van Oudheden. 'Ik hou niet van politiek, ik hou van dit.'

Sanne Hodes (18 jaar, technische geneeskunde) is hier ook, samen met haar toekomstige jaarclubje uit Enschede. Ze is verkleed als een gekleurd Michelin mannetje met bijpassende maillot. 'We zijn hier voor onze ontgroening. Het dispuut waar we bij willen is namelijk geïnspireerd op Egyptische namen en symbolen.'

Verderop staat Gerrie van Rooijen (32, archeologie) achter het kraampje van Iran. 'De koperen schalen zijn allemaal al verkocht. Ja het ging heel goed vandaag! Ik ben gefascineerd geraakt door het land, mede vanwege de boeken van Kader Abdollah zoals *Het huis van de Moskee* en *Spijkerschrift*. Hij weet het zo mooi te beschrijven. Twaalf jaar geleden ben ik er met mijn broertje geweest. Het was prachtig. Zo'n mooie cultuur en zulke lieve fijne mensen.'

Aan het eind van de middag betreedt Farid Sheek het podium met zijn 'daf', een eeuwenoud percussie-instrument. Door zijn roep van de liefde verzamelen de overgebleven mensen zich om hem heen om de verbroederingsdag af te sluiten.

Foto Taco van der Eb

Academische Agenda

Prof.dr. S.F. Akkerman zal op vrijdag 6 oktober een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Sociale Wetenschappen (ICLON), met als leeropdracht Hoger Onderwijs, in het bijzonder Hoger Onderwijs. De titel van de oratie is 'Grenze-loze InterEsse'.

Mw. G. Gezer hoopt op dinsdag 10 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Biomimetic Models of [NiFe] Hydrogenase for Electrocatalytic Hydrogen Evolution'. Promotor is Prof.dr. E. Bouwman.

Mw. M. Urem hoopt op dinsdag 10 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Signalling pathways that control development and antibiotic production in *Streptomyces*'. Promotor is Prof.dr. G. van Wezel.

Dhr. B.C. Jansen hoopt op dinsdag 10 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Development and application of glyco-bioinformatics packages for targeted quantitation'. Promotoren zijn Prof.dr. M. Wührer en Prof.dr. A.M. Deelder.

Dhr. D.P. Kok hoopt op dinsdag 10 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Visualizing the classics: Reading surimono and kyōka books as social and cultural history'. Promotoren zijn Prof.dr. M.F.M. Forrer en Prof.dr. I.B. Smits.

Dhr. M. Tompitak hoopt op woensdag 11 oktober om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'The Mechanical Genome'. Promotoren zijn Prof.dr. H. Schiessel en Prof.dr. G.T. Barke-ma.

Mw. C.J.A. van Eijk hoopt op woensdag 11 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Governance and Global Affairs. De titel van het proefschrift is 'Engagement of Citizens and Public Professionals in the Co-Production of Public Services'. Promotoren zijn Prof.dr. T.P.S. Steen en Prof.dr. R. Torenvlied.

Mw. M. Jfroudi hoopt op woensdag 11 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is "'If I deserve it, it should be paid to me": A social history of labour in the Iranian oil industry 1951-1973'. Promotor is Prof.dr. T. Atabaki.

Dhr. Q.R.J.G. Tummers hoopt op woensdag 11 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Fluorescence-guided cancer surgery, using clinical available and innovative tumor-specific contrast agents'. Promotor is Prof.dr. C.J.H. van de Velde.

Dhr. G. Kosmidis hoopt op woensdag 11 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Coming of age of human stem cell derived cardiomyocytes'. Promotor is Prof.dr. C.L. Mummery.

Mw. S. Masud hoopt op donderdag 12 oktober om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Autophagy and Lc3-associated phagocytosis in host defense against Salmonella'. Promotor is Prof.dr. A.H. Meijer.

Mw. E.C. Rijnsink hoopt op donderdag 12 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Systemic Lupus Erythematosus'. Promotor is Prof.dr. J.A. Bruijn.

Dhr. A.G.J. van Doornmalen hoopt op donderdag 12 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'De Herlaars in het Midden-Nederlandse rivierengebied (ca. 1075 - ca. 1400)'. Promotoren zijn Prof.dr. H.L. Janssen en Prof.dr. P.C.M. Hoppenbrouwers.

Dhr. K. Roussos hoopt op donderdag 12 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Reconstructing the Cycladic Settled Landscape during the Late Antique and Early Byzantine centuries (4th - early 9th c.): The islands of Paros and Naxos'. Promotor is Prof.dr. J.L. Bintliff.

Dhr. R. van den Berg hoopt op donderdag 12 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Greased lighting: implications of circadian lipid metabolism for cardiometabolic health'. Promotor is Prof.dr. P.C.N. Rensen.

Achtergrond

Voorzitter van de 3 October Vereniging Michiel Zonneville, Carel Stolker en burgemeester Henri Lenferink voor de koets. Foto's Taco van der Eb

Even een korenwijn-tje plonzen

> Vervolg van de voorpagina

BRRRWWWA-AAAPAPAPA. In een propvolle Waag klimmen de dames die de haring uitdelen op de tafels en beginnen te dansen en te zingen. Ze dragen rode handschoenen, op hun al deels besmeurde schorten staat 'tonnières 2017'. Er worden meer dan 35.000 haringen uitgedeeld vandaag. Aan de andere kant van de zaal liggen duizenden 'Geusjes': het wittebrood. 'Je riskeert doofheid, maar dat heb ik er wel voor over', zegt een Leidenaar met een pan in de hand.

De fanfare speelt een knallende versie van 'Land van Maas en Waal'. 'Krankzinnig leuk', schreeuwt Stolker. 'Dit is echt het hoogtepunt.'

De Verenigingsstoet wurmt zich door het publiek naar een verhoging waar de eerste haring gekeurd gaat worden. Plots wijkt het publiek uiteen. Een man die zich zelf aan het filmen is, komt aanlopen. In zijn kielzog een flinke groep volgers. Mensen knippen er even met de ogen: is het hem? Ja, het is hem inderdaad: Frans Bauer.

Inmiddels is de eerste haring geproefd. 'Beter dan ooit', oordeelt Stolker.

Buiten de Waag staat een rij tot aan het Kort Rapenburg. Ergens ter hoogte van Quintus staat Jaap de Jong, hoogleraar journalistiek en nieuwe media, te wachten. Hij heeft een kop koffie in zijn hand en een stuk appeltaart in de ander. De rij schrikt hem niet af. Anders raak je toch maar je geld kwijt op de kermis.'

Stolker is inmiddels al weer op weg naar de herdenkingsdienst in de Pieterskerk. In de Lokhorststraat komen twee studenten met enigszins onvaste tred aanwandelen. Ze dragen allebei een badjas met daaronder een pyjama. De een heeft afgetrapte gympen aan, de ander pantoffels. Flinkte wallen onder hun ogen.

'Het was heel gezellig gisteren. We waren in café het Keizertje en zijn

een beetje aangeschoten geraakt', vertelt Karel Merks (18, internationale betrekkingen), die een kussen-sloop en een pannetje in zijn handen houdt. 'Er was live-muziek en er kwamen oud-huisgenoten langs. Heel leuk allemaal', aldus Fric Tanis (19, biomedische wetenschappen).

Merks: 'Maar wat er na het Keizertje is gebeurd, weet ik niet precies meer. Ik ben alles kwijtgeraakt, mijn jas, mijn telefoon....'

'We wonen in Minervahuis Groenhavenstraat 3. Het is de bedoeling dat de eerstejaars al heel vroeg haring gaan halen, dat is traditie zichtbaar.'

Tanis: 'We wilden in één keer doorgaan, dat is niet gelukt.'

Merks: 'Oh, is er een hele lange rij? Dan denk ik dat we dit wel een beetje hebben verpest.'

In de kerk houdt predikante Karin van den Broeke ondertussen een 'mooi verhaal over verbinding en vrijheid', aldus Stolker. Ze studeerde rechten en theologie in Leiden en was tien jaar studentenpredikant. In haar dienst haalt ze de Leidse muurgedichten aan en verbindt die aan het zogeheten 'Noodvers' van Jan van Hout (de stadssecretaris tijdens het beleg), dat is aangebracht op het stadhuis: 'Alst God den Heer verdroot, gaf hij ons weder broot.'

'Nu gaan we een korenwijn-tje plonzen', zegt een van de bestuursleden van de Vereniging als iedereen de kamer van burgemeester en wethouders binnenloopt. 'Daar sluit ik me bij aan', aldus Stolker. Op de tafel staan naast de onvermijdelijke haring kleine glaasjes korenwijn. Stolker: 'Even rustig beginnen, zo meteen krijgen we nog bier bij Minerva.'

Het barst van de bestuurders in de kamer. 'Ik studeerde hier van 1976 tot 1983 theologie, was lid van SSR en roeide bij Asopos de Vliet', zegt Commissaris van de Koning Zuid-Holland Jaap Smit. 'Twee jaar geleden was ik voorganger bij de herdenkingsdienst. Ik heb een fantastische tijd in Leiden gehad, alleen jammer dat de faculteit theologie niet meer bestaat.'

Na het aperitief wordt er gegeten

in de sociëteit van Minerva. Het menu: hutspot met klapstuk.

'Ik heb het Ontzet al vaker gevierd, maar dit is de eerste keer dat ik er 's ochtends vroeg al bij was', zegt Sylvia Philippa (21, pedagogische wetenschappen) terwijl ze jus over de hutspot schenkt. 'Zo'n bek vol haring is wel even wennen, maar wel lekker.'

Tijd voor de optocht. Stolker zet zijn hoed af en maakt zich los van de stoet. 'Ik vind de burgemeester en wethouders onwijs leuke mensen', zegt Stolker. 'Maar naast dat het een feest van vrijheid en verbinding is, is het Ontzet voor mij vooral ook een familieaangelegenheid. Ik kijk dan ook liever met mijn gezin en familie naar de optocht, dan dat ik met de rest op de tribune zit. Het komt dan ook goed uit dat we nu naar een plek kunnen waar we alles uitstekend kunnen zien.'

Hij loopt langs de dranghekken en belt aan bij zijn dochter Mirjam, die samen met haar vriend tegenover de North End Pub woont. 'Prachtig', oordeelt hij, terwijl hij met een blikje Heineken in de hand over het

Rapenburg uitkijkt. De zon is zelfs gaan schijnen. 'En de andere kant op kun je Minerva op de Breestraat zien liggen. Perfect dus.'

De bel gaat en er druppelen gasten binnen waarvan er een aantal flink diep zijn gegaan op 2 oktober, ze schudden met kleine ogen Stolkers hand.

Ook de twee andere dochters van de rector arriveren. Een van hen pakt de rector's keten en hangt deze om. Echtgenote en zus sluiten aan.

'Ah, daar is de *brwwwandweer*', roept Stolker. 'Het gaat beginnen. Er komt een limousine langs met een fake Máxima en Willem-Alexander, geflankeerd door vier beveiligers. Daarna verschijnt er een reeks militaire voertuigen, die dan weer op de hielen wordt gezeten door Belle en het Beest en een Braziliaanse carnavalswagen vol schaars geklede dansersessen.'

'Het thema "Parade Royale" slaat eigenlijk nergens op, maar dat maakt niet uit. Dat de Leidenaars klagen over de gaten die vallen in de optocht en dat ze het thema onzinnig is, dat hoort er gewoon bij. Maar ze blijven komen, ze zijn gewoon hondstrouw. Dat vind ik mooi.'

DOOR VINCENT BONGERS

Carel Stolker zingt uit volle borst de koraalliederen mee.

NWO pakt aanvraagdruk aan

Slagingspercentage moet omhoog

Wetenschapsfinancier NWO neemt maatregelen om de hoge druk rond het aanvragen van onderzoeksubsidies te verlagen. De organisatie speelt de bal deels terug naar de universiteiten.

DOOR BART BRAUN Bijna niemand die voor een collegezaal staat is alleen maar docent; medewerkers aan een universiteit moeten ook onderzoek doen. Dat gaat stukken beter als je geld hebt voor apparatuur en medewerkers, en dat moet je vooral zelf bij elkaar harken.

Dat kan bij organisaties als de ERC (Europees), NWO (Nederlandse wetenschap) of ZonMw (als het over gezondheid gaat). Een succesvolle subsidieaanvraag kan je carrière bepalen, dus wetenschappers steken veel tijd – tot wel dertig procent van

hun uren! - in die aanvragen. De kans op succes is klein: gemiddeld is 85 procent van de aanvragen voor niks geschreven.

Er wordt nogal wat geklaagd over deze situatie, en NWO kreeg de opdracht om er wat aan te doen. Dinsdag presenteerde de organisatie haar plannen.

Het honoreringspercentage moet omhoog naar minstens 25 procent. Dat wil NWO op twee manieren bereiken. In de eerste plaats wordt een subsidieronde (een "call") waarvoor teveel aanvragen binnen zijn gekomen, uitgesteld tot er meer geld beschikbaar is. Hoe dat precies uitgevoerd gaat worden is nog niet helemaal bekend, legt woordvoerder Olivier Morot uit: 'Sowieso willen we elke verandering aan een financieringsinstrument minstens zes maanden van tevoren bekend maken.'

Daarnaast speelt de organisatie de

selectie-bal terug naar de universiteiten. NWO voert nu *de facto* een deel van het personeelsbeleid uit: universiteiten kijken vaak wie de beurzen binnenhalen, en geven die mensen een vaste baan. Dat moet andersom: universiteiten moeten mensen selecteren of opleiden die goed genoeg zijn, en ze dan pas een aanvraag laten schrijven. NWO gaat daarop aandringen bij universiteitskoepel VSNU. Dit is het pikantste onderdeel van de plannen: toenmalig onderwijsminister Plasterk haalde juist 500 miljoen euro weg bij de universiteiten om het aan NWO te geven.

Daarnaast komt er een aanvraagbeperking, waarbij het doel is om te voorkomen dat er heel veel subsidies bij één onderzoeker terecht komen. Hoe die er precies uit moet zien, is nog onduidelijk. Wie een ERC-aanvraag deed die wel als "excellent" werd beoordeeld, maar toch geen

geld kreeg, kan diezelfde aanvraag bij de volgende NWO-call indienen; ook dat zou werk moeten schelen.

Als laatste gaat NWO onderzoek doen naar een aantal extra opties om de aanvraagdruk te beperken of het geld anders te verdelen. Bij de zogeheten Veni-subsidies – voor beginnende onderzoekers – blijkt dat je op basis van iemands CV vaak al kan zeggen dat 'ie het niet gaat redden: slechts twee procent van de beurzen gaat naar de 30% van de onderzoekers met de magerste CV's.

Een voorselectie zou zowel aanvragers als beoordelaars werk schelen. Er komt ook een experiment met een zogeheten 'Sand Pit'-model. Als voor een bepaalde subsidie meerdere voorstellen in aanmerking komen, worden de beste elementen daarvan verenigd. NWO gaat ook een aantal promovendi aan het werk zetten om uit te zoeken of het haalbaar is om een deel van het geld door onderzoekers zelf te laten verdelen (de zogeheten *Self Organized Fund Allocation*).

Geen basisbeurs voor onderzoekers

NWO-voorzitter Stan Gielen reageerde afgelopen week ook nog op het voorstel van filosoof Krist Vaesen, om onderzoeksgeld met een soort basisbeurs eerlijker te verdelen over alle wetenschappers, als alternatief voor de beurzencompetitie. Het gaat volgens Gielen ten koste van het niveau van het werk van goede wetenschappers, als zij evenveel geld krijgen als minder goede collega's. Bovendien kloppen volgens Gielen de berekeningen uit Vaesens artikel niet.

'Docenten verstoorden lezing Baudet' Goud voor Leidenaren

Studenten van de faculteit Geesteswetenschappen zijn boos op enkele docenten. Die verstoorden een door studenten georganiseerde bijeenkomst met Thierry Baudet.

'Thierry Baudet was op 22 september uitgenodigd door de studievereniging HSVL, om een carrièrematig verhaal te vertellen, bedoeld om studenten geschiedenis te laten zien wat je zoal met deze opleiding kunt doen', vertelt Yves Haverkamp van studentenpartij ONS tijdens de faculteitsraadsvergadering van Geesteswetenschappen. 'Van verschillende studenten horen we dat docenten die het niet eens waren met de komst van Baudet, in de zaal kwamen zitten, vooral om hun eigen statements te maken en de boel te verstoren.'

Vooraf was er al een protestvariant te vinden op de originele poster van de HSVL-carrièredag, met daarop workshops 'lavendelruiken' en 'Latijn voor namaak-classici'. 'Er zijn flyers uitgedeeld. Oké, vonden wij, als het maar netjes gebeurt', reageert Menno Tuurenhout van het faculteitsbestuur in dezelfde raadsvergadering. 'Posters alleen op plekken waar die normaal ook mogen hangen, en niet op de liftdeuren.'

Echter: 'Dat docenten een bijeenkomst verstoren, dat vind ik niet kunnen. Het komt er eigenlijk op neer dat je je eigen studenten niet serieus neemt.'

Dat niet alleen, vindt personeelsraadslid Imke Maessen: 'Het gevaar dreigt dat studenten of promovendi

niet alles meer durven te zeggen en schrijven wat ze vinden.'

'Ik zou daar als eerstejaars in elk geval niet doorheen durven breken', zegt Schelte van Deventer van studentenpartij LVS.

Volgens Esther van Landeghem (ONS) was de docenten vooraf gevraagd om tijdens de bijeenkomst in debat te gaan met Baudet. 'Dat hebben ze afgewezen, maar vervolgens zaten ze wel te gniffelen en onderbraken ze de lezing, waardoor studenten hún bijdragen niet durfden

te geven. Ze kozen voor een laffe onderbreking.'

'Deze docenten hebben ook nog eens niet betaald', weet assessor Olivier Fajgenblat. Toegang tot de carrièredag kostte drie euro. 'Toen ze gewoon naar binnen liepen, durfden studenten hen niet te weigeren', zegt Fajgenblat. 'De machtsverhoudingen liggen complex.'

Tuurenhout vindt het 'geen probleem' als het vooral gemeld wordt aan de directeuren van de docenten. Hij ging ook nog even in op het hoge

securitylevel. Het Lipsiusgebouw was slechts via de hoofdingang bereikbaar, en alleen op vertoon van een identiteitsbewijs of collegekaart aan beveiligers. Daar had de universiteit niets over te zeggen. Tuurenhout: 'De Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en de politie hadden de zaak overgenomen.' Daarbij is volgens Van Landeghem wel één ding over het hoofd gezien: 'Alle ingangen waren dus afgesloten, maar de fietsenstalling was wél toegankelijk. En daar stond Baudet te wachten.' **MVV**

Njord-lid Nicole Beukers won samen met haar team goud op het WK-roeien in Sarasota, Florida, afgelopen zaterdag.

Het is de eerste keer dat het team goud op dit niveau binnen wist te slepen. Eerder haalden Beukers en haar teamgenoten Chantal Achterberg, Carline Bouw en Inge Janssen zilver op de Olympische Spelen in Rio. Achterberg en Bouw waren er in Florida niet bij, ze werden vervangen door Olivia van Rooijen en Sophie Souwer. 'Dit is zo gaaf', zei Beukers na de overwinning. 'Na al die tweede en derde plaatsen zijn we nu de beste van de wereld. Dit hebben we verdiend'. Ook pareroeier en Njord-lid Annika van der Meer won goud.

Een dag later won Junior Degen de Nederlandse Kampioenschap judo. De 24-jarige Leidse rechtenstudent versloeg Wytze de Jong in de finale, in de categorie tot 73 kilo. Hij liep wel een bloedneus op, en 'bloedde als een rund', zegt hij in *Gelderlander*. 'Ik pakte een rol tape en ben mijn hele hoofd drie keer rond gegaan. Ik zag eruit als een soldaat in oorlogstijd op die mat.' Eerder dit jaar vertelde hij in *Mare* dat hij, hoewel 'Tokio 2020 wel op het lijstje staat', niet zo vaak meer op een hoog niveau traint, omdat er in Leiden geen groep is op zijn niveau, en hij ook bezig is met studie en Minerva-activiteiten. **AK**

Onduidelijkheid over leerstoel 'Hoe zit het met ontslagen prof?'

De faculteit Sociale Wetenschappen krijgt een nieuwe leerstoel: the interdisciplinary study of societal challenges. Daar is per 1 september direct een hoogleraar op aangesteld: Judi Mesman, decaan van LUC.

'Ongebruikelijk', zegt personeelsraadslid Toin Duijx tijdens de faculteitsraadsvergadering van Sociale Wetenschappen afgelopen week. 'Dat de hoogleraar en de leerstoel in dezelfde procedure worden ingesteld.'

Bestuurssecretaris Christiaan

van de Griend zegt dat het gaat om een 'korte procedure, waarin iemand op profiel is gezocht.' Dat hoort bij het nieuwe leerstoelbeleid, meldt decaan Hanna Swaab. 'Daarbij kijken we ook naar persoonlijke ontwikkeling.'

De stoel is interfacultair: tachtig procent in Den Haag, en twintig in Leiden. Wat er gaat gebeuren met de reguliere leerstoel, die nu is vrijgekomen, is niet duidelijk. Swaab: 'We kijken naar de hele faculteit om te zien of het opgevuld moet worden. Het is niet zo dat daar automatisch een vacature voor komt.' **AK**

De studenten in de faculteitsraad van Sociale Wetenschappen vragen om duidelijkheid over de situatie rondom Rien van IJzendoorn, de pedagogiehoogleraar die in opspraak kwam en moest vertrekken, vanwege het verspreiden van een angstcultuur.

'Studenten hebben er vragen over', zegt pedagogiek-student Sophie Tönjann van studentenpartij ONS. 'Ik vind dat daar wel meer communicatie over mag zijn.'

'Bij het aandragen van dit soort

punten is het goed om eerst te kijken of het niet een pedagogiek-kwestie is', reageert decaan Hanna Swaab.

Tönjann: 'Ik denk niet dat het alleen een pedagogiek-kwestie is. Studenten van andere opleidingen willen het ook weten. Het is ook hun faculteit.'

Swaab: 'We hebben met de vorige raad vaak gesproken over dit dossier. Daar willen we best gevolg aan geven, maar het heeft wel een lange voorgeschiedenis.' Het thema arbeidsomstandigheden staat vol-

gens Swaab 'vaak op de agenda'. 'Er komt nog een personeelsmonitor over', zegt bestuurslid Rolf Oosterloo. 'Maar we praten hier niet over personen, ongeacht wat er wel of niet in de media komt. Hier praten we over beleid.'

Van IJzendoorn verliet in juni het instituut. Uitgelekte rapporten beschreven dat hij, samen met twee collega's, een 'schrikbewind' voerde op het instituut. Hij is officieel nog in dienst tot zijn pensioen, op 14 mei 2018. Tot die tijd neemt hij verlofdagen op. **AK**

Voorpublicatie

Als wij 't niet snappen

Voorpublicatie uit *Hoor nu mijn stem*, de nieuwe roman van Franca Treur

Radio-interviewer Gina komt uit een bevindelijk-gereformeerd milieu en kijkt terug op haar leven, haar liefdes en haar Leidse studententijd. Een voorpublicatie uit *Hoor nu mijn stem*, de nieuwe roman van Franca Treur.

Al een jaar lang fietste ik wekelijks over de Oude Singel naar mijn schoonmaakadres en passeerde daar een oud gebouw dat ik altijd registreerde als: een mooi oud gebouw. Op een dag stopte ik er om het beter te bekijken. Het was een museum, het werd de Lakenhal genoemd en je kon er, zo las ik op het bordje, met je collegekaart goedkoop in, dus ging ik er naar binnen.

Ik maakte een rondje langs de oude schilderijen. Het viel me op dat de andere mensen die er rondliepen een stuk langer naar een schilderij keken dan ik, en dus bleef ik een hele tijd stilstaan voor een levensgroot klokvormig gevaarte dat *Het laatste oordeel* heette. Volgens het bordje was het geschilderd door een zestiende-eeuwse schilder, Lucas van Leyden. Het was een kleurig geheel van een hemel links en een hel rechts en Jezus bovenin in het midden, met zijn voeten op een soort grote sneeuwbalwolk, aan weerskanten geflankeerd door in totaal twaalf mannen, die zeker de apostelen voorstelden. Ik vond het allemaal heel erg rooms. Protestanten beeldden de Heere Jezus niet af, en ook geen engelen. De engelen hadden bijzonder mooie kleren aan, en de mensen over wie geoordeeld werd waren allemaal naakt.

Nu ja, allemaal... Zo heel veel mensen stonden er nu ook weer niet op. Een stuk of vijftig maar, en nog wat groepjes helemaal in de verte. Het zou toch, zelfs in de zestiende eeuw al, toen het geschilderd werd, bij de Rechterstoel stukken drukker moeten zijn. We waren sinds kort met zes miljard op aarde, en alleen al in Nederland, wist ik toevallig omdat ik dit semester intensief met statistieken bezig was, gingen zo'n vierhonderd mensen per dag dood. Die moesten snel allemaal geoordeeld worden, want die volgende dag waren er alweer vierhonderd nieuwe doden. En de dag daarna ook weer. Al de levens van die doden moesten helemaal worden doorgenomen, van wie tot graf.

Ineens kreeg ik een schok. Vroeger, wanneer ik alleen in de keuken was en koekjes uit de trommel stal, had ik altijd het idee dat dat ergens werd geregistreerd.

Dat alles wat ik deed vanuit de lucht werd gefilmd en dat dat bij iedereen zo was. Boven elk mens stelde ik me een camera voor met een heel lange filmrol erin die afgespeeld werd op het moment dat je in het hiernamaals stapte. Maar die film moest dan dus, bedacht ik nu, superversneld worden afgespeeld, want anders zou hij precies zo lang duren als al die levens zelf, en daar was met zo veel te oordelen doden geen tijd voor. Deze gedachte gaf me een instant opgelucht gevoel, want die film had me altijd dwarsgezeten. Niet alleen ten aanzien van God, maar juist ook tegenover de mensen die meekeken. Ze zouden te zien krijgen hoe je er van achteren uitzag als je onder de douche stond. Altijd als ik daaraan dacht, raakte ik buiten mezelf van schaamte. Bloot te moeten zijn was de ergste vernedering

die ik me kon voorstellen.

Maar goed, na die vierhonderd films op die ene dag had de Heere Jezus alleen

nog maar Nederland gehad, een onbeduidend klein landje op de wereldbol. Op het Afrikaanse continent stierven ze helemaal bij bosjes. Daar had Lucas van Leyden duidelijk ook niet aan gedacht, want zijn dode zielen waren zonder uitzondering blank en rossig van haar. Ik keek de hel nog eens goed. Het was de pikzwarte muil van een monster en je werd er volgens deze roomse schilder heen gestuurd door donkerbruine aapmensen met een lange staart. Dat was hoe Lucas van Leyden zich de duivel en zijn trawanten voorstelde, maar in de Bijbel las je nergens over die staart. In mijn eigen beleving hadden duivels altijd vliezige vleugels gehad, maar wellicht was dat evenmin Bijbels.

Over het immense karwei van het oordeel begon ik aan tafel.

De beide Hansens waren er niet, maar Sander was thuis, en ik had Elsa van psychologie uitgenodigd om te ko-

men eten. Ik wist niet of je Elsa en mij vriendinnen moest noemen. Het was meer dat we tot elkaar waren veroordeeld, omdat we bij onze studie in dezelfde mentorgroep zaten en allebei lid waren van Armaturam Dei. We maakten er gewoon het beste van. Vanwege mijn museumbezoek was ik laat, dus kookte ik rijst en goot ik een pot Chicken Tonight leeg in een steelpan, zoals de jongens ook altijd deden. Ik deed er een opscheplepel bij, die meteen onder de saus verdween.

Ze hebben er deze keer erg weinig kip door gedaan, zei ik terwijl ik de lepel eruit viste en begon op te scheppen.

Je bedoelt: jij hebt er erg weinig kip door gedaan, zei Elsa. Ze keek schuin naar Sander, die hard begon te lachen.

Moet je die dan nog apart kopen? Gelukkig, ze waren allebei de be-roerdsten niet. Ze aten het zonder mankeren op.

Ik maakte er een heel nummer van dat ik naar een museum was geweest. Lucas van Leyden zei Sander niks. Elsa ook niet, ze ging

nooit naar een museum, maar wat het oordeel betrof zag zij het probleem niet. Voor de Heere is toch niets te wonderlijk? Als Hij over het water kan lopen en water in

Het Laatste Oordeel (1527), geschilderd door Lucas van Leyden. Foto Museum De Lakenhal

en ligt 't aan ons (en niet aan God)

wijn kan veranderen en opstaan uit de dood en alles, dan kan Hij ook op Zijn tijd alle mensen richten, zei ze, tevreden dat er gewoon een verklaring voor was.

Bovendien zijn voor Hem duizend jaren als een dag en een dag als duizend jaar. Dit citeer ik, maar dat mag wel even, vind je niet?

Van mij mag het, zei Sander royaal.

Elsa voelde zijn ogen en kreeg een kleur. Waarom, zei ze tegen mij, vind jij het eigenlijk zo belangrijk om vraagtekens te zetten bij Zijn almacht?

Ja, waarom?

In elk geval wisten we wel waardóór. Elke refo wist het. Dat was je gebrek aan vertrouwen, en het was een zonde. Het was dan ook geen vraag, maar een reprimande van het type dat ik maar al te goed kende, en ik trok meteen, automatisch, het boetekleed aan. Ik weet niet, het was denk ik een moment van aanvechting, zei ik. Soms heb ik dat. Toen zag ik Sander hevig geïnteresseerd naar me kijken, en hoewel ik me steeds dieper schaamde, ging ik door over het verstand dat het geloof soms in de weg zit. Of het Sanders geknik was of iets anders, geen idee, maar ik raakte in een soort trance en begon te ratelen

over de ongelooflijke verhalen in de Bijbel. Ik bedacht alles min of meer ter plekke, het was helemaal niet zo dat ik al jaren met deze vragen rondliep, althans niet op een prangende manier. Toch vloede het uit me alsof dat wel zo was. En toen ik eindelijk klaar was zei ik: Het is gewoon zo moeilijk te geloven allemaal.

Wat dan precies? vroeg Elsa. Ik zag hoe ze vanuit haar ooghoeken naar Sander keek, alsof ze zijn goedkeuring wilde. Ieder meisje dat Sander zag, trok haar navel naar binnen en haar schouders naar achteren. Ik deed het ook, en Elsa was ook geen uitzondering.

Alles, riep ik. De pratende slang, de pratende ezel, de vis waar Jona drie dagen in zat en waar hij levend uit kwam. Ik kon niet meer ophouden: het splitsen van de Rode Zee, het regenen van brood in de woestijn, vurige paarden en wagens in de lucht, de geboorte uit een maagd, en dat wat jij zei, over

het water lopen, onreine geesten in zwijnen drijven, uit de dood opstaan, de hemelvaart, gewoon de

hele Bijbel. Je kunt er toch met je verstand niet bij? Het is allemaal... Op dit punt begon ik te stotteren, want door de muren en de ramen en het dak heen voelde ik de ogen van de Alziende, en ik kreeg het ongelooflijk heet. Het is allemaal echt heel moeilijk te vatten, zei ik, en ik klemde mijn lippen op elkaar. Je moet zulke dingen eigenlijk helemaal niet zeggen. Het is beter om zoets voor jezelf te houden.

Als wij dat niet snappen ligt dat aan ons, niet aan God, zei Elsa vroom. Bij de Heere is niets onmogelijk. De warmte in de keuken had haar kapsel losser gemaakt. Er krulden plukjes rond haar gezicht. Ze trok het elastiek uit haar haar, kamde het met haar vingers en trok het elastiek er weer omheen. Haar borsten gingen met haar opgetilde armen mee omhoog. Geloof moet je geschonken krijgen. Je moet worden als een kind.

Professor Van den Akker zegt dat wonderen alleen worden waargenomen door onbetrouw...

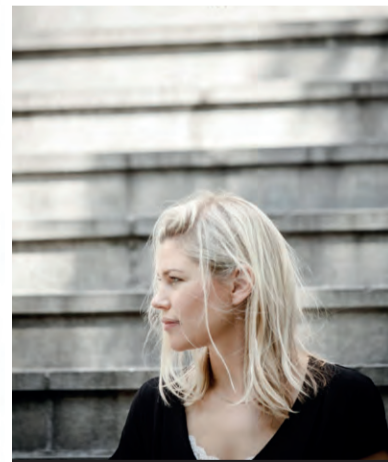
Je gelooft toch niet wat Van den Akker allemaal zegt? Onderbrak Elsa me. Ze sprak 'Van den Akker' uit met een vies gezicht.

Natuurlijk niet.

Want zo klinkt het wel een beetje. Ik zweeg beschaamd.

Je zin voor de werkelijkheid komt hiertegen in opstand, zei Sander, onverwacht begripvol. Hij schoof zijn stoel achteruit en ging met zijn benen over elkaar zitten.

Een elektrisch schokje vlamde door mijn liezen. Ja, dat bedoel ik precies! Neem nu het laatste oordeel, want daar was het mee begonnen, en ik had dat verhaal nog niet afgemaakt. Vierhonderd doden per dag alleen al uit Nederland. Die, plus de enorme aantallen doden uit de andere landen. In China zijn ze met een miljard, moet je nagaan, hoeveel doden dat zijn per dag? Ik praatte vlot en onverschillig over de onmogelijkheid van een zorgvuldige eerlijke rechtsgang, maar toen ik ophield met praten, huilde ik.

Franca Treur

Franca Treur (1979) studeerde Nederlands en literatuurwetenschap in Leiden en werkte als freelancer voor *Mare*.

Haar debuutroman *Dorsvloer vol confetti* (2009) is ruim 150.000 keer verkocht, won zowel de Selexyz Debuutprijs als de Jan Bruijns-prijs en werd in 2014 verfilmd.

Na haar tweede roman *De woongroep* en de verhalenbundel *X&Y*, verschijnt vandaag *Hoor nu mijn stem*. Prometheus, 320 pgs, € 22,50

Achtergrond

Angst houdt alles op z'n plek

Wit-Russische studenten verbannen van de universiteit

Piotr Markiełaŭ

Studenten in Wit-Rusland kunnen vanwege hun politieke opvattingen zomaar van de universiteit worden gegooid. Twee Nederlandse wetenschappers schieten te hulp. 'Dit is ook Europa!'

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Ik ben twee keer van de universiteit gegooid', vertelt Piotr Markiełaŭ (22) uit Wit-Rusland. 'De eerste keer was in het voorjaar van 2015, toen ik actief was voor de lokale verkiezingen. We voerden vooral een ludieke campagne, met grappige internet filmpjes. Maar volgens de decaan moest ik me diep schamen.'

Markiełaŭ studeerde natuurkunde aan de Wit-Russische Staatsuniversiteit. Hij is niet de enige die vanwege politieke opvattingen weggestuurd werd. De Belarusian Students' Association en de Wit-Russische mensenrechtenorganisatie Viasna lanceerden daarom deze zomer een campagne: *Teaching repression a lesson*, samen met Libereco, een Duits-Zwitserse vereniging van voornamelijk studenten en oud-studenten Oost-Europastudies.

Er zijn ook twee leden in Nederland: Christie Miedema (33) en Kate Bellamy (36). Miedema, historica en gastdocent aan de Universiteit van Amsterdam, was al actief voor Amnesty International. Tijdens verschillende reizen ontmoette ze andere leden van Libereco. 'Het is tenslotte maar een klein wereldje, de mensen die zich interesseren in de mensenrechten in Oost-Europa', vertelt ze. Bellamy is taalkundepromovenda aan de Universiteit Leiden. Haar onderzoek richt zich overigens niet op Oost-Europese talen, maar op het Purépecha, een inheemse taal uit Mexico. 'Ik heb geen studieachtergrond zoals de meesten bij Libereco, maar als *native English speaker* kan ik er wel voor zorgen dat de Engelse vertalingen van hun boodschap niet eindigen in een slagveld', vertelt ze.

Zij leerde Marco Fieber, de Duitse voorzitter van Libereco, kennen toen ze als masterstudent van de Universiteit Leiden in Tbilisi verbleef. 'Tegenwoordig is hij fotograaf voor *The Huffington Post*. 'Soms help ik hem met tekstcorrecties voor zijn eigen blog.' In 2016 bleek haar taalkennis

Bij een protest tegen de Wit-Russische president Aleksandr Loekasjenko, afgelopen maart, wordt een demonstrant opgepakt. Foto Hollandse Hoogte

ook van pas te komen bij een Libereco-project. Sindsdien is ze betrokken bij de vereniging.

'We hebben de casussen van twaalf weggestuurde studenten uitgezocht', vertelt Miedema. 'Geen enorm aantal op een land van bijna tien miljoen inwoners, maar als zoets in Nederland zou gebeuren, zou er zeker aandacht voor zijn.' 'Het gaat om studenten met afwijkende politieke ideeën, of studenten die praten met onafhankelijke media of demonstraties bijwonen', vertelt Bellamy. 'Er worden altijd wel manieren gevonden om hen zogenaamd op academische gronden van de universiteit te gooien.'

Zo ging het ook bij Markiełaŭ. 'In 2016 had ik na een jaar afwezigheid opnieuw collegegeld betaald', vertelt hij. 'Ik volgde weer een semester en haalde alle tests, die toegang gaven tot de examens. Een paar dagen voor oudjaarsavond, kreeg ik echter bericht dat ik opnieuw werd verwijderd.' Officieel omdat hij wat collegies had gemist. 'In de praktijk slaat iedereen welens wat over van het overvolle programma, dat ook op zaterdag doorgaat. Maar als ze iets zoeken, kunnen ze dat aangrijpen.'

Over de echte reden heeft hij wel een vermoeden. 'Een maand eerder was er een feestdag. Op de faculteit hingen oude Sovjetvlaggen en pos-

ters met afbeeldingen van Stalin. Ik vond dat maar niets. Mijn opa's opa is naar de Goelag gestuurd en hij heeft het niet overleefd. Toen ik de decaan vroeg om die afbeeldingen weg te halen, zei hij simpelweg: 'Nee.' Daarop besloot ik een journalist te bellen, die ik kende. Terwijl die aan de telefoon hing, kwam de decaan op me af: 'Oké, nú zit je in de problemen...' Maar de posters werden toen wel snel verwijderd.' Markiełaŭ zelf echter ook.

'Het betekent niet alleen dat deze studenten hun opleiding niet kunnen afmaken', zegt Bellamy. 'Ook de carrière en het leven dat ze voor ogen hadden, wordt hen afgenomen.'

'Nou ja, wij kunnen op zich nog een andere carrière kiezen', relativeert Markiełaŭ. 'Voor wetenschappers is het nog veel lastiger om op te staan tegen het regime. Angst houdt hier alles op z'n plek.'

'Even leek het erop dat het regime wat liberaler werd', zegt Miedema. 'Wit-Rusland profileerde zich als de acceptabele gesprekspartner in de regio, naast alles wat er in Oekraïne gebeurde. De Europese sancties werden opgeheven. Toen het regime dit jaar weer geconfronteerd werd met demonstraties, bijvoorbeeld tegen een belasting op werkloosheid, greep het echter meteen naar de bekende middelen, zoals arrestaties.'

Uit een eigen rapport van Libereco blijkt dat achter de daling van het aantal arrestaties nog iets anders schuilging. 'Intussen werden er wel meer boetes uitgedeeld', vertelt Miedema. 'Slim van het regime, want dat spreekt de media minder aan.'

Dat regime is de regering van president Aleksandr Loekasjenko. 'Hij zit er al sinds 1994', vertelt Bellamy. 'Sindsdien is er nauwelijks iets veranderd. De laatste Europese dictator, zo wordt hij buiten Wit-Rusland wel genoemd. Daarom is het juist zo belangrijk om kwesties als deze onder de aandacht te brengen. Want dit is wél Europa. Deze studenten vallen net zo goed onder de Bolognaverklaring als studenten in Nederland. Ze zouden dezelfde rechten moeten hebben als studenten in de rest van Europa.' Door die gezamenlijke verklaring uit 1999 van 29 Europese onderwijsministers, kom je nu overal in Europa de bachelor-masterstructuur tegen. Uitwisselingen van studenten en wetenschappers worden sindsdien meer bevorderd.

Markiełaŭ is blij met het werk van Libereco. 'We waarderen het echt. Internationale aandacht is belangrijk. Uiteindelijk is er namelijk wel een manier om de zaken hier een beetje te veranderen: niet van binnenuit, maar juist van buitenaf.'

Een Nederlandse afdeling heeft Libereco vooralsnog niet. 'Dat ligt misschien ook aan de voertaal: die is Duits', denkt Miedema. Maar Nederlandse studenten kunnen Piotr Markiełaŭ en de andere weggestuurde studenten wel helpen. 'Als onderdeel van de campagne van Libereco, Viasna en de Students' Association is Piotr een petitie gestart. We vragen solidariteit uit alle landen', vertelt Miedema. 'We willen aandacht voor de kwestie, studenten terug op hun universiteit krijgen en nieuwe gevallen voorkomen. Nu het studiejaar begonnen is, valt het wat dat laatste betreft voorlopig gelukkig mee.'

Ook Markiełaŭ schreef zich opnieuw in, voor dit collegejaar. 'Maar mijn inschrijvingsverzoek werd afgewezen', vertelt hij. Voorlopig doet hij aan zelfstudie. 'Misschien kan ik later alsnog verder studeren. Buiten Wit-Rusland zou dat misschien nu al kunnen, maar ik wil liever hier blijven. Ik ben namelijk nog altijd politiek actief.'

De petitie Teaching repression a lesson, die aangeboden zal worden aan de Wit-Russische minister van Onderwijs en het bestuur van Wit-Russische Staatsuniversiteit, is te vinden op Change.org/belarusstudents.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leiden-univ.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doel meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis.

Leiden-Noord, 31 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 6 met vergoeding van 5 tot 10 euro. Ook nog 2 vluchtelingetjes uit Syrië, groep 3 en 6. Graag thuis hulp bij leerling groep 6 in Voorhout, woordenschat en redactiesommen, kleine vergoeding. **Voortgezet onderwijs**: *Engels, 4havo. *Nederlands, 2mavo-havo. *Nederlands, 2havo. *Huiswerkbegeleiding, 2vso. *Begrijpend lezen, kopklas. *Rekenen, 1vso. *Twee leerlingen wiskunde, brugklas vmbo-basis. *Begrijpend lezen, Engels, brugklas vso. *Nederlands, 3havo.

Nederlandse verslagen maken, hbo, eerste jaar bestuurskunde. **Leiden-Zuid**, 6 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Gezocht: **student(e) voor huiswerkbegeleiding** thuis op **woensdag- en donderdagmiddag** €8,- per uur. Twee kinderen 1e en 2e klas havo/vwo. Bel Cathalijne: 0624632518

Ehrenfesthuis Witte Rozenstraat. Studio voor **meisjesstudent**. Ruime kamer op **tuin**, bed, enig meubilair. **Eigen keuken** (electrische kookplaat, ijskast, magnetron, pannen). **Eigen terras, w.c. en badkamer**. 850 € te reduceren tot 700 € bij paar uur **wekelijks schoonmaken en boodschappen** doen voor invalide eigenaar. (071)-5133681. Studio in girls' house near **University Library**, c.50 square m. **Spacious living** with view on **garden**, bed, some furniture. **Own kitchen** with cooking rings, fridge and microwave. **Own terrace, bathroom** and toi-

let. 850 € but 700 € if doing a few hours weekly **some cleaning and errands** for invalid resident.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor en Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Oude sleutels voor nieuwe sloten

Sterke opmars van traditionele geneesmiddelen

Farmaceutische bedrijven in China en daarbuiten hebben steeds meer belangstelling voor de traditionele geneesmiddelen uit dat land. 'Als je kunt bewijzen dat ze werken, ligt er een enorme markt voor je open.'

DOOR BART BRAUN 'Er zit iets in, maar wat? We beseffen steeds beter dat we toch eens goed moeten kijken.' Rob Verpoorte is emeritus-hoogleraar farmacognosie, de studie naar geneeskrachtige stoffen uit de natuur. Met 'er' bedoelt hij vrij veel verschillende dingen: de Ayurvedische geneeskunst uit het oude India, de groeiende aandacht – ook in Leiden – voor het beter inzetten van het placebo-effect, de kennis over geneesmiddelen bij de paar sjamanen en heksendokters die nog resteren, en de duizenden jaren ervaring en vastgelegde kennis van de traditionele Chinese geneeskunst.

'Dat is nu echt een reveille in de medicijnenwereld', zegt Verpoorte. 'De Nobelprijs voor de geneeskunde in 2015 – die heel politiek was – is echt een keerpunt geweest.' Die prijs werd verdeeld over twee ontdekkingen: de ene helft ging naar twee onderzoekers die avermectine ontdekt en geïsoleerd hadden uit bodembacteriën. Dat middel helpt tegen de wormen die rivierblindheid en olifantsziekte veroorzaken; aandoeeningen die vooral de allerarmsten treffen. De andere helft van de Nobelprijs ging naar de Chinese onderzoeker Youyou Tu. Sommige malariatabletten bevatten de stof artemisinine of daarvan afgeleide producten. Dat komt door Youyou Tu. Zij vond in eeuwenoude Chi-

nese manuscripten aanwijzingen dat een bepaalde *Artemisia*-plant, de *qinghao su*, voorgeschreven werd aan mensen met langdurige koorts. Zo werd ze op het spoor gezet van de plant, en uiteindelijk de werkzame stof daarin.

Dat ene stukje traditionele Chinese geneeskunst werkt in elk geval, en redt duizenden mensenlevens. Valt er nog meer te winnen?

Dat is nog niet zo'n eenvoudige vraag. De traditionele kruidengeneeskunde van Europa bleek bij nader bestuderen regelmatig op een placebo-effect te berusten. En veel middelen die wél werken, zouden met de huidige manier van zoeken naar zuivere werkzame moleculen waarschijnlijk niet in de gebruikte tests worden gevonden. Pijnstillers en hartpatiëntenmedicijn aspirine is gebaseerd op het gebruik van wilgenbast als pijnstillers, diabetespil metformine komt uit een plant die geitenruit heet. 'Dat zijn voorbeelden van *dirty drugs*: ze doen heel veel verschillende kleine dingen, en hebben daardoor een effect. Maar farmaceuten zoeken nu juist vooral naar stoffen die heel precies op één receptor-molecuul aangrepen, als een sleutel in een slot.'

Dat zoeken naar één specifieke stof zorgt ervoor dat een middel dat pas werkt als het in je lichaam chemisch verandert onder de radar kan blijven. Het leidt er ook toe dat je alle gevallen mist waarin twee of meer stoffen elkaars effect versterken. Juist dat is in de organismen waar de stoffen uitkomen heel belangrijk. Verpoorte: 'Wij mensen gebruiken penicilline nu een jaar of zeventig, en eigenlijk is het wel weer gebeurd: onze ziekmakers zijn er immuun voor. Maar de *Penicillium*-schimmel waar we

die stof uithaalden, gebruikt het al tienduizenden jaren met succes. Dat komt waarschijnlijk doordat die schimmel ook andere stoffen maakt die het effect versterken. Die truc gebruiken planten ook, en is in de Chinese geneeskunst heel belangrijk. Niet alleen krijgt de patiënt hele stukken van een plant, in plaats van één molecuul; het gaat meestal ook nog eens om een combinatie van verschillende planten, vaak wel twaalf of dertien tegelijk die allemaal een verschillende werking wordt toegedicht, meestal ter ondersteuning van een hoofdbestanddeel.

De laatste jaren is het echter steeds makkelijker om wetenschappelijk aan de slag te gaan met complete stoffen in complete mechanismen, in plaats van één sleutel en één slot. Verpoorte: 'Het slot zit altijd op één en dezelfde deur, of een doos van Pandora. En je vindt hooguit een betere sleutel, maar nooit wat nieuws.' Dankzij technieken die naar hele verzamelingen van moleculen kijken, de zogeheten *-omics*, krijgen wetenschappers beter zicht op nieuwe deuren.

'Wij keken bijvoorbeeld naar een plant uit Mexico, die door de lokale gemeenschappen anders wordt gebruikt, afhankelijk van waar hij groeit. Er zit in de exemplaren die aan de kust groeien iets anders dan in de rest, lijkt het wel. Als je zo'n plant analyseert, zie je ook verschillende signalen. Dat blijken dan meerdere verbindingen te zijn die correleren met de gemeten werking. Ergens in de ruis is data te vinden.'

Met de technologie in de vingers en de zegen van het Nobelprijscomité op zak, gaan steeds meer bedrijven op zoek naar het volgende topmedicijn in de tradi-

tionele geneeswijzen. In China en India zijn de geneeswijzen goed vastgelegd en bewaard gebleven, en er zitten ambitieuze farmaciebedrijven die graag het spel mee willen spelen. 'Nationalisme speelt wel mee, maar het draait vooral om de enorme mogelijkheden om geld te verdienen. Als je kunt bewijzen dat iets net zo goed werkt als de bestaande medicijnen – of nog beter – ligt er een enorme markt voor je open. En als Westerse bedrijven er niet achteraan gaan: prima.'

In een recent artikel in *Biochemical Pharmacology* zet Verpoorte samen met een aantal Chinese collega-onderzoekers een aantal middelen uit dat land op een rijtje. Een gedeelte ervan zit op het moment van schrijven in een klinische trial: een onderzoek dat de werkzaamheid beoordeelt, en essentieel is voor toelating op de markt. Een middel op basis van groene thee tegen genitale wratten, en een diarreeremmer uit de drakenbloedboom zijn daar al succesvol doorheen gekomen.

Toch is Verpoorte voorzichtig als hem gevraagd wordt welke *blockbusters* er nog meer aankomen. 'Er zitten tumorbestrijdende middelen bij, maar kanker is niet één ziekte, dus zal er ook niet één kankerkiller opduiken. Het probleem is bovendien dat de Chinese aanpak wezenlijk anders is dan de Westerse. Een geneesheer kijkt daar veel meer per patiënt wat volgens hem of haar nodig is. Er is ook veel meer aandacht voor preventie, in plaats van voor het behandelen van symptomen. Dan is het ook al een stuk moeilijker om aan te tonen dat het werkt. Het mooie is wel dat er heel veel patiënten zijn die de middelen toch al nemen, dat maakt het onderzoek weer wat makkelijker.'

Superkritisch

Als je CO₂ onder de juiste druk en temperatuur brengt, wordt het een zogeheten superkritische vloeistof, iets dat tussen vloeistof en gas in zit. Dat kun je bijvoorbeeld gebruiken als oplosmiddel. Koffieabrikanten maken cafeïnevrije koffie door de cafeïne eruit te halen met superkritisch CO₂.

Omdat het een oplosmiddel is, kan je het ook gebruiken om poeders te maken. Dat is met name in de farmaceutische industrie een uitdaging, omdat de deeltjes precies de juiste grootte moeten hebben voor een toepassing: een medicijn dat je inademt moet kleinere korreltjes hebben dan iets dat je inspuist, bijvoorbeeld. Daarnaast wil je het liefst dat alle deeltjes precies even groot zijn, maar dat is zo eenvoudig nog niet.

Het mooie van superkritisch CO₂ als oplosmiddel is dat er geen restjes van achterblijven in het medicijn: je laat de kooldioxide gewoon verdampen en dan is het weg. Maar is het verder ook geschikt om geneesmiddelen mee te produceren? In het *Journal of Supercritical Fluids* geven Leidse farmacologen een overzicht. Conclusie: of je deeltjes allemaal de juiste grootte hebben, hangt er maar net vanaf, en meestal heb je meer dan één methode nodig om te kijken of het is gelukt. Ook niet vergeten dat je medicijn, of de stoffen die je erbij doet, kunnen reageren met je CO₂.

Aspirientjes

Aspirine gaat de vorming van bloedstolsels tegen. Hartpatiënten krijgen ze daarom voorgeschreven: dat verkleint als het goed is de kans op infarcten. Een paar jaar geleden kwamen er echter wat studies uit die suggereerden dat aspirinegebruikers een verhoogd risico hadden op botbreuken. Onderzoekers van het Leids Universitair Medisch Centrum beschrijven in het *International Journal of Cardiology* het verband tussen aspirinegebruik en de botdichtheid van 854 mensen. Gemiddeld hebben de aspirinegebruikers een ietsjepietsje hogere botdichtheid dan de niet-slikkers, maar dat verschil was niet statistisch significant. Met de gevolgen van de medicatie lijkt het dus reuze mee te vallen. Suggestie van de wetenschappers: wellicht gaan mensen die aan de aspirientjes gezet worden ook meer bewegen, en lopen ze daarbij breuken op.

Ruimte-freon

De Leidse sterrenkundigen Ewine van Dishoeck en Niels Ligterink schreven mee aan een artikel in *Nature Astronomy*. Samen met andere astronomen uit Europa en de VS hebben ze de organische verbinding methylchloride aangetroffen in de gaswolken rond een dubbelster en die rond een komeet. Oudere lezers kennen het spul beter als freon, een gas dat vroeger in koelkasten werd gebruikt tot er minder giftige alternatieven opkwamen.

Op aarde komt dat molecuul ook van nature voor: algen en schimmels maken het aan. Als je de sporen methylchloride zou aantreffen in de atmosfeer van een planeet, zou dat dus spannend zijn: misschien is methylchloride wel een spoor van leven. Nu het ook op zulke onbewoonbare plaatsen voor blijkt te komen, is het molecuul dus ongeschikt als verklaring van leven. Wel leert de ontdekking ons iets nieuws over de samenstelling en chemische evolutie van planetenstelsels.

Prent van de Chinese schilder Li Tang (ca. 1070 - 1150) Foto Wikimedia Commons

We're an easy target

According to criminologists, not all motorcycle clubs should be dealt with equally harshly

Is the Ministry of Justice's zero-tolerance policy effective against motorcycle gangs? Criminologists conclude that motorcycle clubs have in fact grown since it was introduced. "You can't treat all men in leather jackets the same way".

BY VINCENT BONGERS "I have a tattoo of the Veterans' full colors on my back. I've had a memorial wreath tattooed over it with the date I joined the club and the date I left." Joseph Raaijmakers (54) left the Veterans Motor Club in 2015. "My son and I went to the chapter meeting. We both agreed: 'This is going too far - we're leaving'."

"You have to return anything with the Veterans MC insignia on it: shirts, T-shirts, sweaters and trousers. It was bad and it still hurts. I still really love that club. It's not like a bowling club, it's a lifestyle, isn't it? It's the sense of community. Being part of the scene. It occupied my every living moment."

Last week, a conference on Outlaw Motorcycle Gangs (OMGs) was held in Leiden. The description refers to the self-designated 1% MCs (see the glossary), motorcycle gangs like the Hells Angels, Bandidos and No Surrender. In 2012, the government introduced a policy specifically for dealing with such clubs. Only last week, the police raided MC Satudarah, arresting three of its committee members. The Public Prosecution Service wants the courts to ban the motorcycle gang, though it had not succeeded with the Hells Angels previously. Last week, the Court of Utrecht also considered a ban on the Bandidos.

Leiden Professor of Criminology Arjan Blokland is studying crime among members of OMGs. "In 2014, we did a random check of people we knew were members of an Outlaw Motorcycle club. The police supplied the data and we were asked to gather information about these men - all the members were male. We checked whether they had a criminal record: 82 per cent had one; a large percentage had been convicted of a drugs-related crime."

Blokland presented an update of his research at the symposium. The new random check covers more than twice as many people and concludes that up to 85% of members of a motorcycle gang have a criminal record.

"In 2017, we compared those figures to a random check done among average Dutch men who ride motorbikes but are not members of an MC: of that group, thirty per cent have a criminal record. If you compare the groups, it's thirty against eighty per cent. The question is, how representative are the random checks?"

"We don't know exactly how many people are members of a motorcycle club. We don't know whether our random check produces a bias either. The men might be on police records because they are suspected of committing criminal acts, but they might be there for other reasons."

Raaijmakers claims the police are misrepresenting the figures from the study. "The researchers looked at members or associates of motorcycle gangs who were known to the police. Known to the police is almost synonymous with 'having a criminal record'. They're lying about the numbers."

No concessions

Veterans is an unusual MC: the members work, or have worked, for the Ministry of Defence. Raaijmakers served in Lebanon in 1982-83 as a

Scene from *Sons of Anarchy*, the American drama television series about an outlaw motorcycle club.

member of the Dutch force supporting the UN mission.

"You don't *become* a Member of an MC, you *are* already one", he explains. "I immediately felt at home at the Veterans' club house. My son served in Afghanistan and when he got back, he said: 'I'm joining the Veterans now'. So, I joined too."

Raaijmakers doesn't think the MCs are being dealt with fairly and he soon began promoting the Veterans interests, representing them in court and in the media, especially when the members were increasingly often banned from wearing their colors at events. The colors were banned even when the MC was invited to organise a motorbike procession as part of the Ministry of Defence's Veterans' Day in The Hague. When the Veterans went to court about the ban, it was revealed that the Mayor had made the banning of colors a condition. "We still wore our colors, despite the ban. I'm not taking them off. You don't make any concessions about who you are." More and more events of which the police say, "no notable incidents occurred" suddenly need permits, which the municipalities then refuse to issue.

"When I was not admitted to the Harley Day in 2015 because I wore colours, I was arrested." The case was dismissed due to lack of evidence. "I actually filed an objection against that. Hey! We have all the evidence we need. It was totally ignored."

Outlawed status

"A comprehensive policy against the MCs is risky", Blokland says. "The number of convicted Members varies quite a bit between gangs, from thirty to almost a hundred per cent. You can't treat all men in leather jackets who call themselves a motorcycle gang the same way. It's not really efficient either, for that matter."

Erasmus University Rotterdam lecturer in criminology Robby Rok, another speaker at the symposium who is researching the gangs, warns that "it's not a good idea to lump all MCs together". "I think that the gov-

ernment's tendency to classify all MCs as dangerous and undesirable is not the best approach. It could reinforce their outlawed status the gangs like to emphasise."

"Motorcycle gangs have actually grown since the Ministry of Justice introduced the zero-tolerance policy. While we can't say there's a causal relationship, it makes you wonder", Blokland adds.

Rok continues: "They don't all need to be tackled so harshly. For instance, do the government really need to go after the Veterans?"

"If a club runs into trouble with the police, they could distance themselves from the criminal MCs. But they prefer that image", says Blokland

War

Raaijmakers: "The government want citizens to be afraid. A timid citizen is a good consumer. A drugs dealer can wear jeans and trainers or an Armani suit so a motorcycle club is a much easier target. There have been incidents concerning individual club members, but that's all. They didn't even manage to ban the Hells' Angels. And they have never instigated proceedings against the Veterans MC."

Raaijmakers has hit hard times. "Clients of my automation firm have been approached by the Crime Squad. 'You do business with a motorcycle gang and if you continue to work with them, you might find yourself in trouble.' The landlord of my office

was contacted by the Crime Squad, too. I'm losing my business and my income has dropped below welfare level." And then he was got into trouble with the club. "They rang me up two weeks after I had left: You're in bad standing. It means your club cuts all ties with you and you're not welcome at any other club. In fact, those clubs asked: 'What on earth has he done to be in bad standing?' I still don't know."

Raaijmakers still rides. There's a Honda Valkyrie F6 in his garden. "I prefer a Japanese bike to a Harley. I had a Harley, but that bike didn't suit me or how I ride. It was nothing but trouble; things kept dropping off or it wouldn't start and I needed to ask a Prospect to give me a push."

Glossary

1%: Some of the Outlaw Biker clubs refer to One Percent. According to an article in *The International Journal of Motorcycle Studies* dating from 2005, it refers to an incident that occurred in Hollister California on 4 July 1947. Several motorcycle clubs, including the Pissed Off Bastards of Bloomington, went racing through Hollister. Not much happened: a few shops were damaged and there was one arrest.

The incident was exaggerated in the media. The American Motorcycle Association (AMA) allegedly responded that 99 per cent of the bikers did not break the law, implying that the remaining one per cent were outlaws and not represented by the AMA. However, the association denies that response and says that it is likely to be a misquote. But the MC members are proud of their outlawed status and often wear patches stating "1%".

Colors: The colors are the club's em-

blems worn on the jacket of the biker. The jacket bears the name of the club, the wearer's chapter and his rank.

Hangaround: You can't simply join an MC. To become a Full Member, you need to go through a process that can take more than five years. Following your introduction, you become a Hangaround. Once you have done enough hanging around and the Members trust you, your next step is Prospect. A Prospect is given increasing responsibility and may join in more and more activities. Eventually, a ballot decides whether you can become a Member. All the Members present at the meeting must agree to your membership.

Chapter: A division of the club. The first Chapter to be founded is called the Mother Chapter.

President: MCs have committees. The President of the Mother Chapter is the boss of the entire club. There are other ranks/positions as well, including Treasurer, Sergeant at Arms and Road Captain.

Blauweplekkenwerk

Mimeduo probeert de spierpijn te beperken

Het Debuut brengt pas afgestudeerde theatermakers naar de podia, zo ook twee jonge mimespelers. 'We smakken elkaar naar de grond.'

DOOR MARLEEN VAN WESEL Rudolphi Producties selecteert ieder jaar pas afgestudeerde theatermakers voor Het Debuut. 'Dat is een tour van 24 optredens waarmee we door het hele land trekken', vertelt Hidde Aans-Verklade (23). 'Ze kijken welke voorstellingen ze te gek vinden. Vervolgens kan het publiek kennismaken met de makers, en wij kunnen het gevoel van toeren ontdekken, en daarmee, nou ja, weer iets van onszelf.'

Samen met Koen van der Heijden (22) maakte Aans-Verklade de mimevoorstelling *The place to be*, dit jaar onderdeel van Het Debuut. Beiden studeerden deze zomer af aan de mimeopleiding van de Academie voor Theater en Dans in Amsterdam.

Van der Heijden had zijn studiekeuze op zijn twaalfde al zo ongeveer gemaakt. 'Toen mocht ik een-de-lijk een keer mee naar een voorstelling van Bambi, de mime-theatergroep van Jochem Staveniuter, die bevriend was met mijn ouders', vertelt hij. 'Ik was helemaal

ondersteboven. Na de middelbare school heb ik auditie gedaan, alleen voor deze opleiding, want dit wilde ik doen.'

'Bij mij was het juist een hele zoektocht', zegt Aans-Verklade. 'Ik wilde graag acteur worden, maar ik ben begonnen als breakdancer. Eigenlijk zocht ik een combinatie van het fysieke van dans en het spelen van toneel, zonder dat mime daarbij in me opkwam. Na een paar audities voor toneelopleidingen speelde ik in wat projecten tijdens een tussenjaar na de middelbare school. Op een gegeven moment werkte ik samen met een mime-speler, die me wist te vertellen: "Dit zoek je."

Zo kwamen ze in hetzelfde jaar van de opleiding terecht. 'We kwamen erachter dat we allebei heel erg naar het fysieke en het intense zoeken', vertelt Aans-Verklade. 'Haast richting dans, maar dan toch net wat handelender.' Van der Heijden: 'We hadden al vaker samengespeeld, toen we besloten: wij zijn nog niet klaar met elkaar. We hadden allebei honger naar meer. Op een bankje in het centrum van Amsterdam zijn we toen gaan praten over wat we dan wilden gaan doen.' Aans-Verklade: 'En uiteindelijk zijn we de vloer opgegaan, om deze voorstel-

ling te maken. Eigenlijk is het idee waarover het moest gaan toen nog 180 graden gedraaid. Eerst dachten we aan vluchten in fantasie, jezelf verstoppert voor wat echt is. Uiteindelijk gaat het juist heel erg over opgeven in het echte leven, en dan toch proberen om weer door te gaan.' 'De realiteit is onontkooptbaar. Daar moet je constant mee dealen', zegt Van der Heijden.

In een mimevoorstelling resulteert dat idee volgens Aans-Verklade niet in een logisch verhaal.

'Het is een heel fysieke ervaring', zegt hij. 'We houden elkaar over-

eind, of smakken de ander juist naar de grond, om hem vervolgens weer op te tillen. We bewegen voortdurend tegen elkaar en met elkaar.'

'Het is redelijk blauweplekkenwerk', zegt Van der Heijden. 'Als we te veel geven, hebben we daarna héél veel spierpijn. Dosereren is belangrijk. Verder drinken we shakes om onze spieren snel te laten herstellen. En we nemen multivitaminen en magnesium, en géén alcohol. Of althans: niet te veel. Toch in elk geval niet in tourperiodes.'

Het Debuut, met o.a. *The place to be*. Theater Ins Blau, woensdag 11 oktober, 20.30, vanaf €14,50

Foto Ben van Duin

Hoger! Dieper! Verder!

Maar zonder script, acteurs en special effects

De European Outdoor Film Tour, dit weekend in Den Haag, toont avonturen voor gevorderden.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN 'There... are... bees... EVERYWHERE!' Benjamin Sadd laat zijn met bijen bedekte armen zien aan de camera. 'Oh my God.' Hij is in het Amazonegebied, waar hij met James Trundle een kano bouwde van een uitgeholde boomstam om daarmee door de jungle te varen. Dat is misschien niet het eerste beeld dat naar voren komt als

je denkt aan *extreme outdoor sports*, maar valt er wel degelijk onder.

De documentaire van de twee Britten, *Dug Out*, is een van de zeven films die vertoond worden op de European Outdoor Film Tour (EOFT), dit weekend in Den Haag, en over een paar weken in Leiden.

Het festival, dat aan zijn zestiende editie is en in veertien landen wordt vertoond, wil het allermooiste laten zien uit de wereld van de *outdoor film*: vastgelegd door al dan niet professionele *adventurers*, die met drones en actiecamera's hun steeds

verder uit de hand lopende reizen vastleggen. 'No script, no actors, no special effects,' meldt de organisatie op de site. Oprichter Joachim Hellingem: 'We zijn gedreven om films te vinden die verhalen van unieke avonturiers vertellen.'

Het programma is een wervelwind van indrukwekkende *drone shots* van sneeuw, ijs, bergen, rivieren, jungle. En close-ups van de mensen die zich wagen aan deze bijna onmenselijke activiteiten.

Zoals de stunts aan de binnenkant van een gletsjer door *freeskiër* Sam

Favret, die de bevroren muren en tunnels van de ijsgrot vergelijkt met een 'skatebaan'. Of de barre tocht van drie van National Geographic's 'Adventurers of the Year', waaronder professionele kayakker Erik Boomer, die graag de 'noordelijkste rivier ooit' wil bevaren in Groenland. Maar wel pas na een tocht van duizend kilometer over de sneeuwkap van een gletsjer met een *snow kite* – denk aan kitesurfen, maar dan op sneeuw. Dan kunnen ze met kayak naar beneden, onder andere via tien meter hoge watervallen. 'Dit is moeilijk, zo legt Boomer, misschien overbodig, uit. 'Als je ook maar een klein beetje verkeerd gaat, kan je met je hoofd op de rotsen vallen en doodgaan.'

Avonturen voor gevorderden, dus. Dit zijn geen reisjes die je zomaar even zelf moet uitproberen. De Amerikaanse Steph Davis (in de film *Choices*), een van de beste vrouwelijke klimmers ter wereld, verloor twee keer een echtgenoot door *wingsuit flying*. Zelf klimt ze hele moeilijke routes, zonder touw.

De zeven films worden in 2,5 uur getoond. Ze zijn dus hevig *ge-edit* om in het programma te passen. EOFT wil 'alle facetten van outdoor aan bod laten komen', volgens Hellingem. 'Dat is geen kritiek op de individuele filmmakers; het zijn soms de besten in de industrie. Maar het resultaat heeft een veel grotere impact op het publiek dan als ze elke film van begin tot eind zouden zien.'

European Outdoor Film Tour 17/18 Meerdere data, o.a. 8 oktober, Diligentia, Den Haag, en 21 oktober in Stadhouderszaal Leiden, € 15 Kaarten te koop bij Bever

De film *Choices* gaat over Steph Davis, een van de beste vrouwelijke klimmers ter wereld.

Agenda

FILM

TRIANON

Blade Runner 2049

za. zo. 11.45 + 15.00 + vr. di. 15.15, do. ma. wo. 16.00 + do. ma. di. wo. 17.40 + 21.00, vr. za. zo. 18.15 + 21.30

KIJKHUIS

Loveless

do. zo. di. 16.15 + do. za. 18.45, vr. zo. di. 21.30

LIDO

Bella Donna's

dagelijks 19.00 do. vr. za. zo. ma. wo. 15.30, di. 16.00 vr. zo. di. 21.30
Meer films op www.bioscopenleiden.nl

MUZIEK

QBUS

Jazzpodium Hot House:

Maarten Hogenhuis Trio

Za 7 oktober, 20.30, €16 (studenten €10,00)

GEBR. DE NOBEL

Tante Joke Karaoke Band

Vr 6 oktober, 23.00, €12,50

Slaves + Support: Breathe Atlantis

Zo 8 oktober, 19.30 €12,50

DE TWEE SPIEGHELS

Jeroen Vrolijk – Therapy session

Vr 6 oktober, 21.00

Iman Spaargaren

Za 7 oktober, 16.00

Thijs de Klijn Trio

Za 7 oktober, 21.00

Michele Pazzini Trio

Zo 8 oktober, 16.00

Workshop

Ma 9 oktober, 19.30

Jamsessie o.l.v. Kurt Schwab

Ma 9 oktober, 21.00

Spieghele Special – Lo van Gorp

Wo 11 oktober, 21.00

PAARD VAN TROJE

Tentempiés

Do 5 oktober, 20.00, €15,50

Bazart

Vr 6 oktober, 20.00, €22,50

Banditas

Vr 6 oktober, 23.30, gratis

Joanne Shaw Taylor

Za 7 oktober, 20.00, €22,50

DIVERSEN

LIPSUIS

Studium Generale: De wetenschapsfilosofie van Karl Popper

Ma 9 oktober, 19.30, gratis

Orde in de chaos: Hoe Carolus Linnaeus het plantentrijk indeelde

Di 10 oktober, 19.30, gratis

BOP

Tuinstaal Vertelling

Zo 8 oktober, 14.30, gratis

HORTUS BOTANICUS

Hortus x Naturalis: GIF

Za 7, zo 8 oktober, 10.00 tot 17.00, €7,50

VAN STOCKUM BOEKVERKOPERS

De taal der liefde, een ode aan seks en liefde in de Nederlandse en Vlaamse literatuur + Ton den Boon en Ronald Giphart

Zo 8 oktober, 14.30, gratis

SHELTEMA

In-vitrogametogenese

Wo 11 oktober, 19.40, gratis

ARS

Tentoonstelling: Schets

T/m 15 oktober

LEIDSE SCHOUWBURG

In bed met Dietrich en Piaf

Ma 9 oktober, 20.15, v.a. €15,50

Ophelia

Do 12 oktober 2017, 20.15, v.a. €15

INS BLAU

Disconnect: zwerven in het digitale universum

Do 5, vr 6 oktober, 20.30

Het Clubje

Foto Taco van der Eb

Column

Evenwicht

Afgelopen zomer besloot ik in een spontane bui een abonnement af te sluiten bij de sportschool in het Zeeuws-Vlaamse vestingstadje waar mijn ouders wonen. De gemiddelde leeftijd ligt in die sportaccommodatie net iets hoger dan in het USC, maar dat had ook wel wat.

Ik ontdekte al snel dat liggen/zitten/staan buffelen op machines waar je nog het zweet van de persoon voor je op ziet blinken, niet zo mijn ding was. Gelukkig werden er ook groepslessen aangeboden en over pilates had ik wel wat positieve dingen gehoord. Het zou moeten zorgen voor een betere balans en meer controle over de spieren. Ik heb geen idee in hoeverre daar wetenschappelijk onderzoek naar is gedaan, maar we moesten push ups doen op *Another One Bites The Dust* van Queen, dus dat maakte me ook niet zoveel uit. Ik was fan.

Het leuke aan groepslessen is dat je andere mensen leert kennen. Neem Celeste. Een blonde, tengere vrouw, met een asblond en driehoekig kapsel. Immer gekleed in een gewatteerde zilverkleurige bodywarmer. Ze nam regelmatig haar kleinzoon mee en kwam standaard een half uur voordat de les begon: dan kon ze voor zes andere pilates-vriendinnen alvast een matje klaar leggen. Barbara was iets jonger en ook niet zo tenger. Ze kwam altijd schaamteloos twintig minuten te laat en legde dan zo'n heel dun matje (alle goede had Celeste natuurlijk al gepakt) net iets te dicht naast je neer. Bij iedere houding, meestal in een uitademing, hoorde je haar zachtjes vloeken: *fuuuuuuck*.

Dat sporten deed me goed en dat was blijbaar voor mijn omgeving zo duidelijk dat ik voor mijn verjaardag een abonnement voor het USC kreeg. We zijn inmiddels een maand verder en als je me nog niet in het USC hebt gezien, kan dat goed kloppen. Ik ben er namelijk nog geen één keer geweest. Als iemand amper tijd heeft om wekelijks *Heel Holland Bakt* te kijken, hoe kun je dan verwachten dat 'ie wél tijd vrijmaakt voor de sportschool?

De werkelijkheid is dat ik wel gewoon genoeg tijd heb, maar dat ik die beloofde balans van pilates ofwel nog niet heb verkregen, ofwel in de afgelopen vier weken direct ben verloren. Op maandag kan ik wel jankend in bed gaan liggen omdat ik niet een week voorloop met het lezen van de opgegeven literatuur. Op dinsdag verkondig ik tegen iemand 'dat ik praktisch weekend heb dus dat we best wel even wat kunnen drinken', om een uur voor de deadline aan het eigenlijke project te beginnen.

Ik ben geen Celeste of Barbara. Ik ben Celeste én Barbara.

FEMKE BLOMMAERT is student Taalwetenschap

'Ik ben mijn moeder echt dankbaar'

Mazin Akif, (23, international studies)

Huis: Kaiserstraat 22B
Kamer: 13m²
Huur: € 230 excl.
Bewoners: 20

Is het wasdag vandaag?

'Jullie hebben geluk. Ik heb gisteren net mijn kamer opgeruimd, anders kon je hier niet lopen. Met al die was lijkt het net een vluchtelingenkamp.'

Ben je muzikaal aangelegd?

'Ik heb mezelf aangeleerd om al deze instrumenten te bespelen. Op deze synthesizer heb ik een 808-namaakding (een van de eerste analoge drumcomputers, *red.*) aangesloten waarmee ik beats kan maken. Met een Nintendo DS kan je dan *soundpacks* kiezen voor verschillende geluiden. Het is een geeky hobby van me.'

Waar kom je oorspronkelijk vandaan?

'Ik ben geboren in Koerdistan. Toen ik drie was ben ik naar Nederland verhuisd met mijn ouders en mijn zusje. We moesten vluchten omdat mijn vader communist is en in de oppositie tegen het regime van Saddam zat. Nadat het regime was gevallen, is mijn vader teruggegaan naar Irak om te proberen het land beter te maken. Hij was ook te oud om hier in Nederland te wennen en een leven op te pakken. Ik zie hem gelukkig elk jaar een paar weken.'

En je moeder?

'Zij woont in Leiden. In Koerdistan was ze arts. Daarna was ze opeens alleenstaande moeder van twee kinderen in een vreemd land. Ze heeft hier opnieuw geneeskunde gestudeerd, terwijl ze de Nederlandse taal leerde. Ik voel me

soms schuldig als ik moeite heb met studeren, en mijzelf dan met haar vergelijk. Maar mijn moeder houdt me dat niet voor hoor. Ze is de aardigste persoon ter wereld. Ik ben haar ook echt dankbaar. Zij heeft ervoor gezorgd dat ik dit leven kan hebben.'

Zit je bij een vereniging?

'Ik zit bij Augustinus en ben daar ook bij een gezelschap gegaan. Ik zit zelfs in het bestuur van mijn gezelschap. Daar ben ik verantwoordelijk voor alle creatieve klusjes: ik heb bijvoorbeeld deze poster vormgegeven voor het aankomende gala. Het is in de stijl van Atlantis. Hiervoor heb ik *artwork* van *Bioshock* gebruikt, een game die ik vroeger veel speelde waarin je moest zien te overleven in een gezonken stad.

'Deze zomer zijn we ook met het ge-

zelschap naar Nicaragua geweest, heel tof.'

Wist je meteen dat je ergens lid wilde worden?

'Ik was altijd sceptisch over studentenverenigingen, maar ik ben ook de laatste persoon op aarde die vooroordelen wil hebben. Ik heb er zeker geen spijt van, maar ik moest soms wel goed zoeken naar leuke mensen.'

'Ik kan het altijd wel met mensen vinden, maar ik had moeite met het principe om in korte tijd erachter te komen wie leuk is, en wie leuk *lijkt*. Maar ik kwam erachter dat mensen uiteindelijk allemaal wel *chill* waren. Vroeger dacht ik dat het allemaal *assholes* waren, maar dat is dus niet zo.'

DOOR MELLE PETERS

Bandirah

